

1961-2011

50

let-anni

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

374.72(497.4Koper) (091) (082)

LJUDSKA univerza (Koper)

Ljudska univerza Koper = Università popolare Capodistria : 50
let = [50] anni : 1961-2011 / [urednica Kristina Udovič Kocjančič ;
izbor tekstov Alenka Grželj ; intervjuji in zgodovinski pregled
Nina Valentinčič ; fotomaterial arhiv Ljudske univerze Koper]. -
Koper : Ljudska univerza, 2011

ISBN 978-961-92300-6-0
1. Udovič Kocjančič, Kristina
258622464

Tisti, ki nekaj zna, mora omogočiti tudi drugim, da to spoznajo.
Tisti, ki ve, da ne ve, bo imel priložnost spoznati.
Tistega, ki ne ve, da ve, moramo vzpodbuditi, ker nima zaupanja vase.

Colui che sa qualcosa, deve farla conoscere.

Colui che sa di non sapere, avrà l'occasione di sapere.

*Colui che non sa di sapere, deve essere incoraggiato, perchè non ha
fiducia in se stesso.*

Le fiabe dell' Africa nera

Giovane Africa edizioni, 2011

Že petdeset let skupaj

V letu 2011 Ljudska univerza Koper praznuje 50. obletnico. V tem obdobju se je z nami učilo več kot 250.000 udeležencev s celotne Obale, Krasa in od drugod.

Ponosni smo na vlogo, ki jo imamo v našem lokalnem okolju. Ta je bila neprecenljiva predvsem v prvem obdobju po ustanovitvi, ko smo mnogim odraslim, predvsem na podeželju, odpirali poti do znanja, izobrazbe, zaposlitve in osebnega razvoja. Našo pot je začela vrsta manjših, nepoklicnih ljudskih univerz v mestih in zaledju, ki so imele prvenstveno izobraževalno in kulturno vlogo. Z uradno ustanovitvijo Ljudske univerze Koper leta 1961 in še pred tem tudi ljudskih univerz v Izoli in Piranu smo postali pomemben dejavnik in soustvarjalec razvoja obalnega področja.

Vsebina naših programov se je spreminjala skozi čas in je bila veren odraz gospodarskih, političnih in socialnih razmer. Toda naše poslanstvo in vizija sta vedno postavljala v ospredje našo družbeno odgovornost in prizadevanja, da bi ponudili in omogočili kakovostno izobraževanje in uporabna znanja za vse generacije. Tako nekoč kot danes posameznika na njegovi izobraževalni poti spremljamo, mu nudimo nasvet in motivacijo. Pomagamo mu do zavedanja, da bo s tem pridobil ne le znanje, ampak tudi nove priložnosti, dodatno možnost izbire in osebno izpolnitev.

Šli smo skozi različna obdobja. Naša ustanova je doživljala boljše in slabše čase, a zaradi naše pregovorne iznajdljivosti in delavnosti smo vselej premagali težave in se veselili številnih uspehov. Z besedami enega naših predavateljev: ljudske univerze, tudi koprška, so imele »prefinjen občutek za čas in so svoje programe prilagajale potrebam v družbi ter iskale vrzeli, ki jih je bilo treba zapolniti«.

Eno najbolj burnih obdobj Ljudske univerze Koper je bil čas nastajanja države Republike Slovenije, ki je sovpadel z usmeritvijo proti novim političnim in ekonomskim obzorjem. Tudi področje izobraževanja odraslih se je odprlo podjetniškim pobudam in prišlo je do popolne liberalizacija izobraževalnega trga. Ukinjeno je bilo financiranje dejavnosti, programov in zaposlenih iz javnih sredstev. Vse to je bistveno poseglo v programsko in organizacijsko strukturo naše ustanove. Tako kot druge ljudske univerze smo sicer ostali javni zavod v okviru enotnega izobraževalnega sistema, a z izjemo osnovne šole za odrasle, brez urejenega financiranja. Takrat smo znali sprejeti nov izziv. Pripravili smo vrsto novih programov in med drugim postali pionirji računalniškega opismenjevanja na Obali ter računalniško opismenili zaposlene večine lokalnih podjetij. Močno je tudi porasel delež brezposelnih, ki so prek različnih izobraževalnih programov iskali nove poti za osebni in poklicni razvoj.

Z več kot 2.000 udeleženci, ki se vsako leto učijo pri nas, utrjujemo položaj ene vodilnih ustanov za izobraževanje odraslih v Sloveniji. To dosegamo s kvalitetnim delom in stalnim vlaganjem v osebni in strokovni razvoj zaposlenih in zunanjih sodelavcev.

Naše znanje, ustvarjalnost in hitra odzivnost nam omogočajo, da hitro reagiramo na potrebe posameznikov, skupnosti in gospodarstva. To še posebej prihaja do izraza v času trenutne gospodarske krize, ko uspevamo s pomočjo državnih in evropskih sredstev ponuditi vrsto brezplačnih izobraževalnih in drugih spremljevalnih aktivnosti, namenjenih tudi tistim, ki si sicer tega izobraževanja ne bi mogli privoščiti. Pogosto se pojavljamo v nacionalnih razvojnih projektih ter v vlogi koordinatorice in nosilke regijskih izobraževalnih in podpornih dejavnosti.

Naš ustanovitelj Mestna občina Koper ter sosednji Občini Izola in Piran imajo ambiciozne načrte. Dosegli jih bomo tudi s pomočjo pospešenega in načrtnega vlaganja v razvoj in vseživljenjsko učenje; na vseh ravneh izobraževalne vertikale in v vseh starostnih obdobjih. Prepričani smo, da bo Ljudska univerza Koper prav tu še naprej igrala eno ključnih vlog.

Alenka Grželj, direktorica

OB 50. OBLETNICI LJUDSKE UNIVERZE KOPER

Ljudska univerza Koper je svojo zgodbo o uspehu začela pisati leta 1961, začetki njenega delovanja pa segajo že v čas po drugi svetovni vojni. Takrat je zaradi potrebe po dodatnem izobraževanju odraslih, predvsem delovnih ljudi, ki v obdobju med vojno in po njej niso imeli pravih možnosti izobraževanja, koprski okrajni ljudski odbor ustanovil Okrajno izobraževalni center oziroma zavod za izobraževanje odraslih. Ta je z leti presegel svoje zmožnosti in se preoblikoval v Ljudsko univerzo Koper, javni zavod, kot ga poznamo še danes.

V 50. letih delovanja je Ljudska univerza Koper prehodila izredno uspešno pot. Vsa leta je s programi spremljala razvoj tako na področju izobraževanja kot tudi na področju ekonomskega in gospodarskega povpraševanja v našem okolju. Tako je pred leti zaznala tudi potrebo po ustanovitvi dveh programov, Središča za samostojno učenje in Učno pomoč brezposelnim, s katerimi vsebinsko dopolnjuje svojo ponudbo in se hitro, predvsem pa fleksibilno odziva na potrebe okolja, v katerem deluje. Leta 2001 je Ljudska univerza ustanovila tudi Svetovalno središče za izobraževanje odraslih, nekaj let kasneje pa je postala še nosilka programa Center vseživljenjskega učenja Obalno-kraške regije, ki ga podpirata tudi Ministrstvo za šolstvo in šport ter Evropska unija. Da je njeno delo na pravi poti in da zavod ponuja odraslim resnično kakovostno izobraževanje pa priča tudi dejstvo, da je Ljudska univerza za svoje uspešno in konstruktivno delo prejela znak kakovosti POKI.

Na Mestni občini Koper se zavedamo, da sta znanje in izobraževanje zlata vredna, prav tako pa je pomemben del celotnega izobraževalnega sistema tudi segment izobraževanja odraslih, zato že vsa leta mojega županovanja sofinanciramo programe izobraževanja odraslih, poleg tega pa zavodu pomagamo tudi pri nemotenem organiziranju programov, ki jih izvajajo, tako, da delno sofinanciramo materialne stroške. Delovanje Ljudske univerze je namreč v tem obdobju, ko se število nezaposlenih znatno večja in se na trgu dela pojavlja velika potreba po fleksibilnosti izobraževanja odraslih, nepogrešljivo. Nenazadnje prav Ljudska univerza s svojimi bogatimi programi pomaga našim občanom pridobivati dodatna znanja, ali svoja znanja dopolnjevati skladno s potrebami trga dela.

Ljudska univerza Koper je zavod, ki s svojo hitro odzivnostjo reagira na potrebe posameznikov, skupnosti in gospodarstva, v čemer kot župan in seveda tudi občan Kopra vidim njeno največjo vrlino in tudi zato zelo cenim njegovo delo. Dovolite mi, da ob tem visokem jubileju čestitam direktorici, g. Alenki Grželj in vsem zaposlenim, ki soustvarjajo bogato izobraževalno ponudbo za naše občane ter jim ob tem zaželim, da bi tako uspešno, predvsem pa ambiciozno, delovali tudi v prihodnje.

Župan
Boris Popovič

In occasione del 50° anniversario dell'Università Popolare di Capodistria e più propriamente della sua attività molto c'è da dire perché si tratta di un'Istituzione culturale, istruttiva ed educativa di indiscusso valore.

Lo spettro delle molteplici attività che l'Università Popolare svolge è estremamente vasto e importante. Il fatto stesso che questa Istituzione nel corso degli anni ha assunto un ruolo sempre più significativo, responsabile e al passo con i tempi sta ad indicare quanto l'impegno, che nel lontano 1961 la vide come un'unica istituzione pubblica per l'istruzione degli adulti ha percorso un cammino sempre in salita, non sempre facile quindi, e forse anche non sostenuta come sarebbe stato opportuno e doveroso dagli organismi preposti all'istruzione della popolazione adulta del territorio.

L'Università Popolare ha cercato affannosamente, specialmente dopo il 1992, e in tutti i modi di completare il sovvenzionamento del ministero e del comune cercando il rimanente necessario, senza il quale poco si sarebbe potuto fare, con una ricerca intelligente e ponderata di mercato nell'ambito dell'attività produttiva.

Forse le parole non riescono a dare il giusto ritratto di quanto difficile possa essere questo percorso che come scopo aveva e continua ad avere il compito di offrire all'Università Popolare l'opportunità di consolidare la sua posizione e allargare la sua attività che anno dopo anno si espande e consolida e dimostra attraverso i successi conseguiti di essere un'istituzione di garanzia per tutti coloro che hanno trovato nel suo lavoro un'opportunità di conseguire un diploma, un aggiornamento professionale, un ben delineato profilo di istruzione per entrare nel mondo del lavoro dalla porta principale.

Programmi sempre più impegnativi, di largo respiro, sono diventati realtà grazie all'impegno di chi ha guidato, guida, chi ha lavorato e lavora in seno all'Istituzione. Il successo è grande e lusinghiero e soprattutto reale quando non si lega ad un individuo solo ma ad un collettivo che ha condiviso la politica di sviluppo e si è impegnato.

L'Università Popolare annovera pure delle attività gratuite che vengono finanziate dal Ministero per l'istruzione in seno all'Unione europea: quindi centro di consulenza per l'istruzione, centro per uno studio di istruzione indipendente e tutta una serie di progetti ulteriori finalizzati a dare opportunità di sviluppo istruttivo a chiunque ne senta il bisogno, la necessità ed il desiderio.

Ed è questo un ulteriore grande merito dell'Università Popolare che non si ferma mai ai traguardi raggiunti ma si sente sempre proiettata verso tutte le novità nel campo dello scibile umano e tecnologico che il progresso propone. Per questo l'impegno del quadro direttivo e operativo non conosce soste e merita un riconoscimento fatto di ammirazione e rispetto.

Una parentesi importante e singolare è rappresentata dal progetto "Nonni e nipoti", progetto in collaborazione con gli studenti del Ginnasio sloveno di Capodistria e del Ginnasio Gian Rinaldo Carli che hanno insegnato agli over 55 navigare in internet, sfogliare i giornali on line, fare acquisti su web e utilizzare tanti altri servizi informatici. Di notevole importanza è anche il concetto del lavoro volontario dei giovani e della convivenza tra generazioni.

Sorge spontaneo il desiderio nonché bisogno che le attività, le opportunità, offerte dall'Università Popolare possano in un futuro prossimo convogliare anche la presenza della minoranza di lingua italiana che non è solo una presenza silenziosa ma è anche una realtà viva, produttiva e capace.

Questo dovrebbe diventare, nel momento celebrativo un punto di partenza nella stesura del suo programma di ulteriore sviluppo che sicuro sarà redatto nell'immediato futuro.

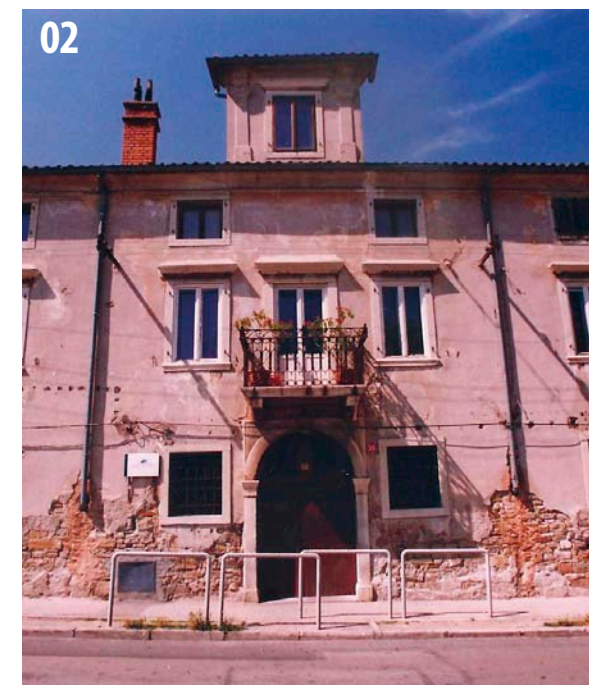
Luisa Angelini Ličen, rappresentante del Comune città di Capodistria nel consiglio dell'Università popolare di Capodistria, nominata su proposta della Comunità Autogestita della Nazionalità Italiana

*prestavnik Mestne občine Koper v svetu zavoda LU Koper,
imenovana na predlog Samopopravne skupnosti italijanske narodnosti Koper*

Ljudske univerze – stoletna tradicija

V mnogih evropskih državah so se ljudske univerze kot ljudske visoke šole pojavile že **v sredini 19. stoletja**, medtem ko se v deželah nekdanje Avstro-Ogrske monarhije pojavijo ob koncu stoletja. Pomen in razvoj ljudskih visokih šol sta tesno povezana s spreminjajočimi se družbenimi razmerami. Hiter gospodarski in tehnološki razvoj sta prinašala tudi potrebo po nadaljnjem izobraževanju odraslih. Na Slovenskem začnejo ustanavljati ljudske visoke šole v obdobju med obema vojnama, v letih od 1918 do 1941. Na njihov nastanek so pomembno vplivali takratni slovenski izobraženci, ki so ljudsko šolo razumeli kot kraj izobraževanja, razvoja demokracije in gospodarstva.

Zametki prve ljudske visoke šole segajo v leto **1905**, ko so v Trstu ustanovili Delavsko izobraževalno društvo Ljudski oder. Temu so, predvsem na Primorskem, sledila še druga delavsko-prosvetna društva, ki so imela tudi kulturno vlogo.

Leta **1921** nastane prva ljudska visoka šola na Slovenskem – Ljudsko vseučilišče v Celju. Leto kasneje pa začneta delovati Ljudska univerza v Mariboru in Ljudsko vseučilišče na Jesenicah.

Sprva je bila večina ljudskih visokih šol organiziranih kot društva za izobraževanje vseh slojev prebivalstva, ki so ponujala predvsem predavanja s področja poljudnoznanstvenih vsebin. Kasneje se je njihova vloga kazala prvenstveno v izobraževanju delavcev s strokovnimi usposabljanji. Ministrstvo prosvete (takratno ministrstvo za šolstvo) je skladno z odlokom o ljudskih univerzah iz leta **1932** nadzorovalo vsako dejavnost na ljudskih visokih šolah. Le-ta pa se je razlikovala glede na potrebe razvoja posameznih krajev, kjer so šole delovale.

Nastanek Zveze ljudskih univerz Jugoslavije, katere članice so bile tudi ljudske univerze iz Maribora, Ljubljane in Celja, beležimo v letu **1935**. Štiri leta kasneje je število ljudskih univerz na Slovenskem naraslo na sedem.

Po drugi svetovni vojni je nova socialistična država poudarjala pomen izobraževanja in pripomogla k množičnemu ustanavljanju ljudskih univerz. Tako je že v letu **1946** delovalo kar 72 ljudskih univerz, večinoma v okviru prosvetnih organizacij in društev. Šele čez desetletje je prišlo do preobrazbe ljudskih univerz v poklicne inštitucije.

Načrtno in sodobno izobraževanje

04

Te dni je okrajni odbor SZDL v Kopru ustanovili okrajni izobraževalni center ali zavod za izobraževanje odraslih, ki bo deloval pod imenom Ljudska univerza. Ustanovitev tega centra so narekovala potrebe po občem, ekonomskem in strokovnem izobraževanju, izvirajoče iz vse hitrejšega razvoja naše družbene skupnosti. Njegova naloga bo, zagotoviti možnost izobraževanja in izpopolnjevanja vsem našim delovnim ljudem v mestu in na vasi.

Naš sistem družbenega in delavskega upravljanja nalaga državljanom, ki kot aktivni člani teh organov upravljanja v njih sodelujejo, veliko odgovornost pred vso družbo, saj v njenem imenu upravljajo z ogromnimi sredstvi, od njihovega gospodarjenja pa je odvisen naš nadaljnji gospodarski razvoj in z njim tesno povezano izboljšanje življenjskega standarda. Razumljivo je, da so tem nalogam lahko kos le ljudje, ki imajo dovolj široko politično in ekonomsko obzorje ter dovolj znanja, da se lahko uspešno spoprimejo s problemi, s katerimi se pri opravljanju svojega dela srečujejo vsak dan.

Prav tolikšnega pomena je strokovno izobraževanje izpopolnjevanje v svojem poklicu. In tudi na vasi ne moremo pričakovati, da bomo dosegli zaželen napredek, ako ne bomo vzporedno z ostalimi ukreni omogočili delovnim kmetom, da dvignejo raven svoje izobrazbe in oboroženi s potrebnim znanjem krenejo na pot preobrazbe naše vasi. (Nadaljevanje na 5. strani)

Leta **1957** se 234 registriranih ljudskih univerz preimenuje v delavske univerze, z namenom sistematičnega izobraževanja delavcev za potrebe družbe. Takrat se tudi prične proces ustanavljanja poklicnih ljudskih in delavskih univerz. Večino teh ustanovijo občinski ljudski odbori, pobudniki pa so tudi politične, družbene in gospodarske organizacije. Ponekod je več občin skupaj ustanovilo okrajne ljudske univerze. Z ukinitvijo okrajev so bile reorganizirane v manjše ustanove, ki so se razvijale kot samostojne izobraževalne inštitucije in so bile sestavni del enotnega vzgojno-izobraževalnega sistema.

Na pobudo Zveze sindikatov in Zveze kulturnih društev Svoboda je leta **1959** nastala Zveza delavskih in ljudskih univerz, v katero je bilo vključenih 48 delavskih in 14 ljudskih univerz ter en zavod za izobraževanje odraslih.

Prvi Zakon o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem, je bil sprejet leta **1971**. Delavske univerze je izenačil s preostalimi javnimi zavodi in jim omogočil, da verificirajo svojo dejavnost, ter uredil njihovo financiranje.

Po letu 1981 se z uvedbo usmerjenega izobraževanja srednješolsko izobraževanje za krajši čas preseli v redne šole. Obenem pa počasi zamirajo delegatsko in druge vrste usposabljanj za družbeno-politične organizacije. Število udeležencev začne postopno upadati, prav tako pa tudi število delavskih univerz.

Leta 1991 in v času nastajanja nove samostojne države Republike Slovenije so delavske univerze doživele nove spremembe. Liberalizacija izobraževalnega trga in ukinjanje zagotovljenega financiranja je bistveno poseglo v programsko in organizacijsko strukturo teh ustanov. Ostali so sicer javni zavodi v okviru enotnega izobraževalnega sistema, a z izjemo osnovne šole za odrasle, brez urejenega financiranja. V tem času so se znova preimenovala v ljudske univerze, njihovo število pa je še upadlo. Po zadnjih podatkih je v Sloveniji registriranih 33 ljudskih univerz. Koprška ljudska univerza sodi, tako po številu zaposlenih kot po obsegu dejavnosti, med največje slovenske ljudske univerze.

Nekaj najpomembnejših poudarkov iz zgodovine slovenskih ljudskih univerz smo povzeli po Moniki Govekar-Okoliš (*Razvoj in pomen ljudskih visokih šol na Slovenskem v letih 1918–1941*), Vidi A. Mohorčič Špolar (*Delavske in ljudske univerze v obdobju od 1945. do 1991. leta*) in Emi Perme (*Ljudske univerze in javna mreža ustanov za izobraževanje odraslih*).

KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA

OB USTANOVITVI OKRAJNE LJUDSKE UNIVERZE

05

Načrtno in sodobno izobraževanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ne bi bilo prav trditi, da v tej smeri ni bilo doslej nobenega prizadevanja. Dejstvo je namreč, da tako delavci kot kmetje čutijo potrebo po lastnem izpopolnjevanju, kar najbolj zgovorno dokazuje udeležba na raznih predavanjih in seminarjih, če so le bili dobro prirejeni in snov razumljivo posredovana. Večje pomanjkljivosti pa so bile prav v pogledu organizacije in naloga

okrajne Ljudske univerze je, da predvsem postavi ves sistem izobraževanja odraslih na trdne temelje.

Na podlagi ugotovljenih potreb in pa tudi izkušenj iz drugih krajev bo skušal novi zavod zjeti in organizirati to izobraževanje predvsem v treh glavnih smereh: družbeno-ekonomsko, ki naj bi usposabljal naše delovne ljudi za uspešno opravljanje funkcij v družbenem in delavskem uprav-

ljanju, strokovno, ki naj bi omogočilo poklicno izpopolnjevanje in obče izobraževanje v okviru poljudno prirejenih predavanj, ilustriranih s filmi in diapozitivi s področij raznih ved.

Novi zavod se bo moral pri svojem delu seveda nasloniti na to, kar že imamo ter razviti in izpopolniti sedanje oblike ter poiskati nove. Poudariti je treba, da ne gre tu za nekakšno monopolizacijo, ki bi lahko dušila iniciativo, ki jo kažejo na tem področju razne organizacije in društva, ampak prav nasprotno: novi zavod je nastal predvsem, da jim pomaga, tako glede organizacije kot samih programov, učnega materiala, predavateljev, zlasti pa še s tehničnimi sredstvi in pripomočki, ki jih zahteva sodobno izobraževanje.

Iv

Ljudska univerza Koper in njenih prvih 50 let

Okrajni ljudski odbor v Kopru je leta 1958 ustanovil okrajni izobraževalni center ali zavod za izobraževanje odraslih, ki je deloval pod imenom Okrajna ljudska univerza Koper. V koprskem okraju in pod okriljem te univerze je tedaj delovalo 6 občinskih ljudskih univerz: Koper, Izola, Piran, Sežana, Ilirska Bistrica in Postojna.

OKRAJNA LJUDSKA UNIVERZA V KOPRU 06

Lep uspeh v petih mesecih

Za začetek letošnje izobraževalne dejavnosti ljudskih in delavskih univerz v koprskem okraju je predvsem značilno, da so imele večji del vse ustanove že v septembru pripravljene svoje programe in da je bilo delo zaradi tega bolj sistematično kot v lanskem letu. K temu je pripomoglo tudi razumevanje političnih in oblastvenih forumov in izkušnje iz dela v preteklem letu.

Svoje delo sta si ljudska in delavska univerza razdelili na posamezna področja. V okviru družbeno-ekonomskega in političnega izobraževanja deluje pri Okrajni ljudski univerzi šola za družbeno upravljanje, politična šola in politične šole po občinah. Mimo tega prirejajo tudi vrsto posameznih predavanj in ciklusov predavanj.

Šola za družbeno upravljanje pri okrajni ljudski univerzi je začela redno delovati v začetku oktobra lanskega leta. Doslej je priredila sedem seminarjev, ki so trajali po 11 dni. Namenjeni so članom delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih organizacij. Zai pa udeležba ni bila vedno takšna kakor bi bilo želeli. Razumljivo je, da pomeni 11-dnevna odsotnost dobrega delavca veliko nevičnost in tudi gnetno škodo, vendar nekatera podjetja s takšnim svačevanjem hudo pretiravajo. Analiza po podjetjih je pokazala, da so od sredstev, ki so jih namenili za izobraževanje članov svojih kolektivov, porabili za družbeno-ekonomsko in politično izobraževanje komaj 1,3%. To kaže, da marsikje še niso prepoznali o potrebi družbeno-ekonomskega izobraževanja delavcev. Seveda bo treba takšen odnos korenito spremeniti, in bodo morale pri tem priskočiti na pomoč tudi politične organizacije.

Na jesen so odprli v okraju šest večernih političnih šol. Vanje se je vpisalo 172 slušateljev. Te šole delujejo v vseh občinskih središčih, razen v Ilirijah, kjer pogoj za ustanovitev ni bilo. Te šole naj bi postale stalne ustanove za politično in ideološko izobraževanje. Razvijale naj bi tudi vrsto drugih oblik, kot so krožki, diskusijski večeri ob določenih temah, predavanja in seminarji. Večerna politična šola v Kopru naj bi se pa postopoma razvila v srednjo politično šolo v okraju. Njena naloga ne bi bila le neposredno izobraževanje slušateljev, marveč naj bi hkrati pomagala tudi ostalim šolam v okraju.

Večina občinskih in delavskih ljudskih univerz je priredila letos vrsto posameznih predavanj in zaključnih ciklusov z ustreznimi temami. Doslej je bilo v okraju 119 predavanj, ki jih je poslušalo 14.000 poslušalcev.

Na področju ljudskega izobraževanja orje ljudska univerza šole ledino, zato ni nič nenavadnega, da je bil začetek precej skromen in da se nadeja ne zadovoljuje vseh potreb. Priredili so 21 tedajev, ki jih je obiskovalo 112 udeležencev. Sem sodijo zlasti večmesečni tečaji za tuje jezike, knjigovodstvo, strojeplasje in tudi tečaje za pridobitev kvalifikacij, ki jih je priredila delavska univerza v Izoli. Kakšno potrebo je čutili za izobraževanju takšne vrste, kaže na bolj zgovorno anketa, ki so jo izvedli v 36 podjetjih, obrtnih obratih in zadrukah o zasedbi delovnih mest. Anketa je pokazala, da primanjkuje na delovnih mestih, ki zahtevajo visoko kvalifikacijo (vse številke v posamezne panoge gospodarskih dejavnosti so izražene v povprečju 53%, delavcev, mesta s kvalificirano delovno silo so zasedena le s 70%, medtem ko pogrejkajo na mestih s polkvalificirano delovno silo 47%, delavcev z ustrežno strokovno usposobljenostjo).

Vse do preteklega leta je bilo poljudnoizobraževanje izobraževanje glavnega oblik ljudskih in delavskih univerz. To je povsem razumljivo, če pomislimo, da terja takšna oblika najmanj pripravi in da je tudi organizacijsko razmeroma nezahtevna. Novo organizacijo ljudskih in delavskih univerz se takšnemu načinu izobraževanja niso odrekli, pač pa skušajo še izpopolniti, obogatiti in razširiti. Dejavnost na tem področju kažejo najboljše tile podatki: v okraju so imeli 76 predavanj in so predvajali 18 filmov, od tega 95 mladinskih. Predstave in tudi predavanja so bili dobro obiskana, saj se jih je udeležilo več kot 25.000 ljudi.

V kratkem časovnem razdobju, oktobra meseca sem, je dosegla ljudska in delavska univerza uspeh, ki ga lahko zavidamo. Zai pa tarejo občinske ljudske univerze organizacijska in kadrovska vprašanja. Do sedaj ima profesionalnega upravnika LU v Izoli, poliprofesionalnega v Kopru, Sežani in Postojni, kjer so upravniki hkrati tudi tajniki občinskih svetov Svobod in PD. V ostalih občinah so upravniki ljudskih univerz honorarni.

(sas)

»Ustanovitev okrajne ljudske univerze so narekovala potrebe po občem, ekonomskem in strokovnem izobraževanju, izvirajoče iz vse hitrejšega razvoja takratne družbene skupnosti. Njena naloga je bila zagotoviti možnost izobraževanja in izpopolnjevanja vsem delovnim ljudem v mestu in na vasi. Nov zavod je organiziral izobraževanje v treh smereh: družbeno-ekonomski, ki naj bi usposabljal delavne ljudi za uspešno opravljanje funkcij v družbenem in delavskem upravljanju; strokovni, ki naj bi omogočila poklicno izpopolnjevanje; in občeizobraževalni v okviru poljudno prirejenih predavanj, ilustriranih s filmi in diapozitivi s področij raznih ved.«

Septembra 1959 je tako imela Občinska ljudska univerza Koper že izdelan pester program predavanj za podjetja, delavne kolektive, mladino, otroke in podeželje. Predavanja v Kopru so potekala v središču mesta in v Semedeli, predavalo pa je 23 stalnih honorarnih predavateljev in predavatelj iz centralne delavske univerze v Ljubljani. Avdiovizualne pripomočke si je sposojala pri Okrajni ljudski univerzi in pri drugih zavodih. V okviru koprške ljudske univerze je imela najpomembnejšo vlogo šola za družbeno

upravljanje, ki jo je obiskovalo 219 slušateljev, članov delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih organizacij iz koprškega in goriškega okraja. Šolo za strokovno izobraževanje je končalo 47 oddelkovodij in delovodij, tečaj za kinoooperaterje je obiskovalo 15 kandidatov, tečaj za tuje jezike pa 115 kandidatov.

Okrajna ljudska univerza Koper je bila ustanovljena z namenom, da bi pomagala pri oblikovanju občinskih univerz. V letih 1959–1961 so bile tako ustanovljene 3 samostojne ljudske univerze v Kopru, Izoli in Piranu.

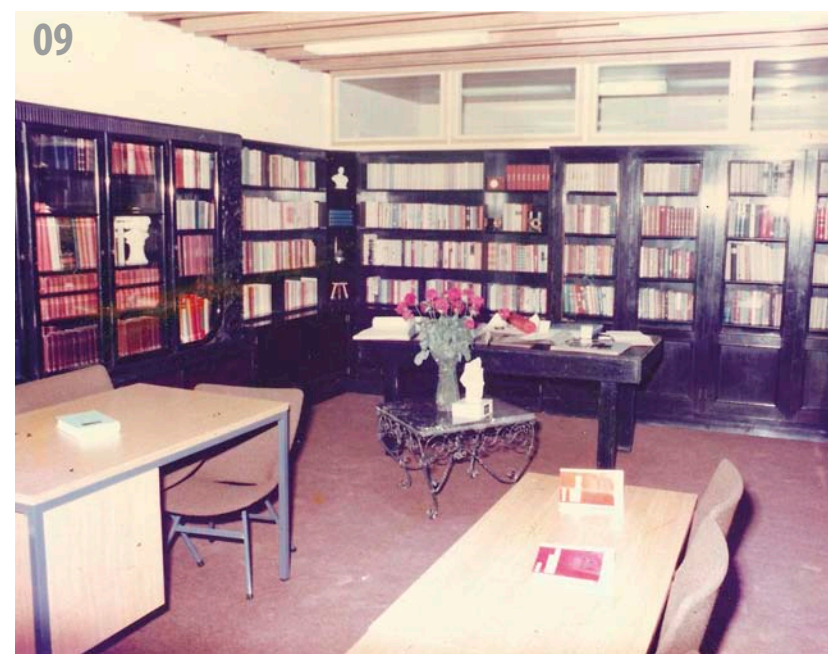
Ljudsko univerzo v Izoli je novembra 1959 ustanovil Občinski ljudski odbor Izola.

Ljudsko univerzo v Piranu pa je januarja 1960 ustanovil Občinski ljudski odbor Piran.

Na koprskem območju sta tedaj delovali dve ljudski univerzi: občinska in okrajna. Leta 1961 pa sta se združili v enotno ljudsko univerzo, saj se je izkazalo, da bi bila tudi za koprsko območje dovolj ena sama ljudska univerza. Z odločbo Občinske skupščine Koper je bila **25. 12. 1961** ustanovljena Ljudska univerza Koper. Občinski ljudski odbor je na zasедanju sprejel ustrezeni predlog Občinskega sveta za kulturo in prosveto ter prevzel ustanovitelske pravice in dolžnosti Ljudske univerze v Kopru kot občinske ustanove. Le-tej naj bi upravni odbor šolskega sklada, v mejah razpoložljivih možnosti, dodelil finančna sredstva za vzdrževanje.

Tako kot vse ljudske univerze se v letu **1963** Ljudska univerza Koper preimenuje v Delavsko univerzo Koper. Pet let kasneje se sedež preseli v občinsko stavbo v Kopru na Cankarjevi 33, kjer deluje še danes. Še leto kasneje pa je Delavska univerza Koper poimenovana po revolucionarju in politiku Ivanu Regentu in postane Delavska univerza Ivana Regenta Koper. Ob tej priložnosti odprejo njegovo spominsko sobo.

Leta **1973** pride do združitve vseh treh obalnih delavskih univerz. Delavska univerza Ivana Regenta Koper se preimenuje v Obalno delavsko univerzo Ivana Regenta Koper ter povezuje tri samostojne enote v Kopru, Izoli in Piranu ter odderek Vzgojne posvetovalnice, ki začne delovati kot samostojna delovna organizacija leta **1986**.

S spremembo šolske zakonodaje pride do formalnih sprememb v organiziranosti in delovanju javnih zavodov za izobraževanje odraslih, ki se po vsej Sloveniji preimenujejo v ljudske univerze. Občini Izola in Piran se odrečeta soustaviteljstvu in tako leta **1994** Mestna občina Koper ustanovi Ljudsko univerzo Koper z enotami v Izoli in Piranu.

S pomočjo sredstev Ministrstva za šolstvo se začne v letu **1997** prva podporna dejavnost za odrasle, Središče za samostojno učenje, ki pomembno vsebinsko dopolnjuje programsko ponudbo. Naslednje leto pa sledi še dejavnost Učna pomoč brezposelnim. Obe dejavnosti tečeta še danes.

V letih **2000** in 2001 poteka obsežna prenova stavbe Ljudske univerze Koper, financirana pretežno iz lastnih sredstev. Dvig strehe omogoči, da imajo sedaj vse učilnice v mansardi stojno višino. V prenovljenih prostorih je 6 sodobno opremljenih učilnic, računalniška učilnica. Obnovljena je tudi fasada.

Ob 40-letnici Ljudske univerze Koper in odprtju prenovljenih prostorov leta **2001**, kot prvo v Sloveniji, prične delovati Svetovalno središče za izobraževanje odraslih.

Leta **2005** Ljudska univerza Koper postane nosilka Centra vseživljenjskega učenja Obalno-Kraške regije. Skupaj s partnerji in nosilci Točk vseživljenjskega učenja nudi različne oblike svetovanja, informiranja in učenja. Drugo obdobje Centra vseživljenjskega učenja se bo zaključilo leta 2013. To dejavnost podpirata Ministrstvo za šolstvo in šport ter Evropska unija.

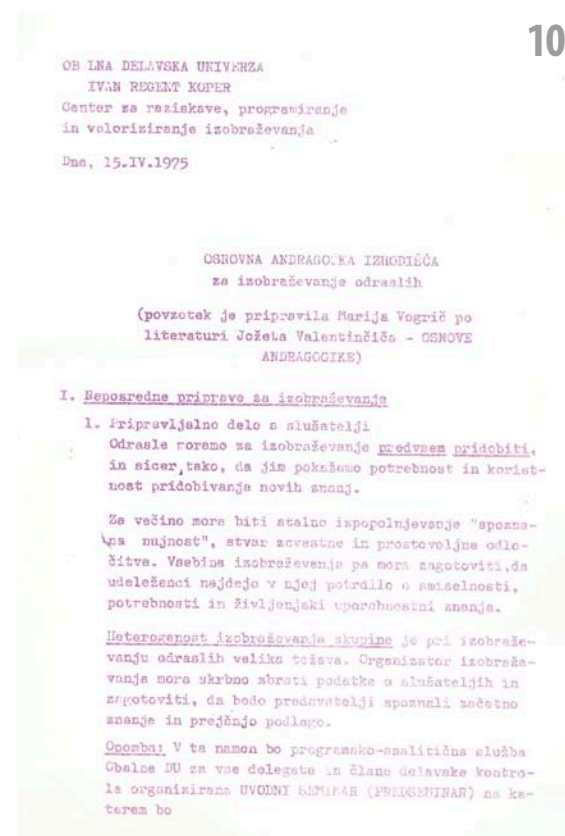
Leta 2005 Ljudska univerza Koper postane tudi nosilka znaka kakovosti POKI – Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje, ki certificira, da organizacija skrbi za kakovost izobraževanja odraslih.

Ob 50-letnici Ljudske univerze Koper

50-letnica LU Koper sega v obdobje, ko je nastala večina ljudskih in delavskih univerz na Slovenskem. V 60. letih prejšnjega stoletja so potrebe po vsestranskem izobraževanju odraslih zahtevale ustanovitev novih izobraževalnih ustanov, namenjenih odraslim. Vsaka občina je dobila svojo delavsko ali ljudsko univerzo. Nekatere so imele glede na potrebe okolja ožjo, druge širšo programsko usmeritev, ki je zajemala splošno družbeno in strokovno izobraževanje, krajše in daljše oblike, od posameznih predavanj do seminarjev in tečajev, pa tudi nekatere šolske oblike v sodelovanju z matičnimi šolami.

Vse navedene razvojne značilnosti in premike je doživela in soustvarjala tudi koprška ljudska univerza. Sam sem neposredno spremljal ta razvoj v 70. letih, ko sem bil svetovalec na Zvezi delavskih in ljudskih univerz Slovenije.

Tedanja vodja te univerze, Marija Vogrič, je s svojim timom sodelavcev ustvarila izobraževalno središče, ki je bilo med najboljšimi v Sloveniji, z razvito in razvejano programsko dejavnostjo, odprto za nove zamisli in potrebe, za uvajanje sodobnih metod in oblik dela.

Visoka zavzetost, ustvarjalnost in delavnost, ki sem jih tu srečal, odlikuje pionirsko obdobje teh univerz. Njihove izkušnje in spoznanja ter potrebe po izobraževanju odraslih ji zagotavljajo uspešno prihodnost.

Delavske in ljudske univerze so imele osrednjo vlogo pri uresničevanju zamisli o permanentnem vseživljenjskem izobraževanju. Spoznanje, da se moramo učiti vse življenje, je staro, pogoji in zahteve po takem izobraževanju v odraslih letih pa so dozoreli šele nedavno.

V vzgojno-izobraževalni sistem so ljudske univerze vnesle več novosti. Tradicionalne učilnice s frontalnim poukom so postopno zamenjale in dopolnile seminarske oblike dela z drugačno organizacijo učnega prostora. Enostavno komunikacijo med učiteljem in učencem je s tem zamenjala ali dopolnjevala razprava v skupinah, v katerih so imeli udeleženci aktivno vlogo. Tako so se postopoma uveljavili novi, bolj demokratični odnosi v učnem procesu, s tem tudi nove andragoške oblike in metode dela.

V nasprotju s tradicionalnim šolstvom, kjer se z načrtovanjem in programiranjem ukvarjajo posebni organi, se morajo ljudske in delavske univerze odzivati na potrebe okolja iz različnih skupin odraslih. Iz proučenih potreb nastajajo izobraževalni programi, ki jih je treba uvajati, spremljati in izpopolnjevati, ob tem pa tudi poiskati ustrezne predavatelje, jih usmerjati in skupaj z njimi ustvarjati v skupinah pravo delovno in sproščeno ozračje. Pri učenju odraslih ima namreč motivacija odločilno vlogo.

Jože Valentinčič, eden izmed pionirjev slovenskega izobraževanja odraslih in andragogike

Zveza ljudskih univerz Slovenije je nastala leta 1959. V obdobju največjega razcveta teh ustanov je povezovala kar 60 delavskih univerz, ki so tako rekoč dosegle skoraj vsako vas. Ta kadrovska in programska mreža je bila izrazito premišljeno postavljena, predvsem z vidika širšega interesa. Država je bila tista, ki je skrbela za dostopnost teritorialnega izobraževanja. Lahko bi rekli, da smo nekoč imeli »državno ponudbo« programov za prosti čas. Sam se spominjam, da je bilo npr. ogromno kuharskih in šiviljskih tečajev. Ljudske univerze so bile tudi kulturne ustanove, ki so organizirale različne kulturne prireditve.

V prvem obdobju je bilo delovanje teh ustanov predvsem prosvetiteljske narave. Danes celotno izobraževanje na ljudskih univerzah sloni pretežno na samoplačniških osnovah in služi bolj funkcionalnemu namenu.

Omeniti velja tudi tesno povezavo med delavskimi univerzami in sindikati, ki so bili v preteklosti eden izmed nosilnih faktorjev izobraževanja zaposlenih.

Vloga ljudskih/delavskih univerz je bila izredno pomembna, predvsem dokler se ni kasneje razvila mreža poklicnega, srednjega, strokovnega, višjega, visokega šolstva itd. K temu razvoju so veliko pripomogle prav delavske univerze. Delavske oz. ljudske univerze so bile zelo fleksibilne institucije, veliko bolj od rednih šol, saj so se morale prilagajati potrebam družbe. Veliko hitreje so uvedle določen program, šole za to potrebujejo več časa.

Pomembno pa je tudi poudariti, da so si morale vedno zagotoviti neki vir prihodka, bodisi od države ali na trgu, danes še bolj kot takrat. Nikoli pa ni bila njihova dejavnost nekaj samoumevnega, če jo primerjamo z rednimi šolami, ki preživijo v vsakem primeru, ker imajo redno financiranje.

Zelo rad se spominjam svojih stikov z Delavsko univerzo Koper. V času mojega delovanja na Zvezi je bila to ena izmed najbolj aktivnih članic, tudi po zaslugi dolgoletne direktorice Marije Vogrič, ki je v nekem obdobju tudi predsedovala Upravnemu odboru. Bila je osebnost, ki so jo vsi spoštovali. Ljudska univerza Koper je zaposlovala prijetne strokovne sodelavke, z veseljem pa se spominjam tudi srečanj primorskih delavskih univerz. Včasih je bilo veliko več druženja med zaposlenimi. Pogrešam te pristne človeške stike.

Vladimir Tkalec, sekretar Zveze delavskih/ljudskih univerz Slovenije od leta 1978 do leta 1985

Težave so bile kot povsod, zanimivo pa je bilo, da to ni imelo nobene teže, ker smo vse težave reševali skupaj. Ni bilo problema dežurstva, ni bil problem vskočiti v razred, poklicati profesorja, da je prišel na izpit ... Vse se je dalo rešiti. Mi smo živeli s slušatelji, znali smo prisluhniti njihovim problemom. Tem ljudem ni bilo enostavno, to so bile delavke, gospodinje, matere, in zvečer jim ni bilo enostavno iti v šolo. Spominjam se primera gospe, ki je bila zelo pridna učenka. Na dan mature je zbolela. Vzela sem fiča in jo šla iskat ter jo pripeljala na delavsko univerzo in je opravila maturo z odliko.

Takrat je beseda tovariš imela ogromen pomen, ni bilo gospa in gospodov, kot so danes. Res si bil tovariš, znal si prisluhniti, pomagati. Uspehe smo si delili vsi skupaj. Vsi smo bili povezani, od čistilke do direktorja, predavateljev, vključno s slušatelji.

Vsak dan je bilo sto sprememb, ki smo jih reševali z našo fleksibilnostjo in dobro organizacijo. Bili smo ena velika družina, veliko smo se družili, danes tega več ni. Delali smo »24 ur na 24 ur«, vendar nam to ni predstavljalo problema, nasprotno, z radostjo smo prišli v službo. Seveda smo si vzeli čas tudi za kavo, običajno pa sploh nismo malicali ves dan, kaj šele, da bi imeli fiksni urnik za malico.

Nadja Mršnik, nekdanja organizatorka izobraževanja na Ljudski univerzi Koper

12

Na LU sem prišla leta 1971 in pričela opravljati delo tajnice. To delo sem opravljala do svoje upokojitve leta 1992. Delo je bilo raznoliko, sama pa sem na začetku mislila, da si ne bom nikoli zapomnila vseh oddelkov izrednega šolanja: AŠ, VAT, UAŠ, PŠVMV, DESS, VAŠ, EF, VŠOD, STŠ ... Večina zaposlenih je bila brez ustrezne izobrazbe, pri nas pa so imeli možnost izobraževanja ob delu od osnovne šole dalje. Tako so k nam prihajali ljudje iz zelo različnih sredin in različnih starosti.

Delo je bilo dinamično in nikoli nisi vedel, kaj te čaka, vsak dan je bil po svoje zanimiv. Zaposleni smo bili pretežno »generacija, naučena vsega«, in nič nam ni bilo težko. 15 let je bila moja direktorica ga. Marija Vogrič. Bila je velika deloholičarka, zato se nam je zdelo normalno, da takrat, ko je bilo veliko dela, ni nihče gledal na uro, imeli pa smo tudi čas za zabave.

Najtežje je bilo to, ker je bilo tajništvo najprometnejši prostor na LU. Tu so se oglašale stranke, tu so se v popoldanskem času zbirali profesorji, tu se je kadilo, pogovarjalo, tu se je pila kava, tu so se iskale vse informacije osebno in po telefonu, v popoldanskem času pa se je tudi pobiralo šolnine in vpisnine. Vsem tem direndaju pridejo slušatelji in povedo, da pri njih ne gori peč. Če čistilke ni bilo, smo morali zakuriti in tudi na hitro očistiti učilnice sami. Včasih je istočasno zazvonil telefon in predavatelj je sporočil, da ne more priti zaradi zadržanosti ali kaj podobnega.

Časa za obveščanje slušateljev ni bilo več in lahko si mislite, kaj so rekli slušatelji, ki so se naravnost iz službe pripeljali iz Ajdovščine, Postojne, Sežane ali Nove Gorice.

Marica Ban, 22 let tajnica na Ljudski univerzi Koper

13

Na Delavski univerzi sem se redno zaposlila v maju leta 1971 in odšla konec leta 1976. Takrat je bil interes za izobraževanje odraslih zelo velik. Naš ugled in raznovrstna ponudba univerze nista pritegnila samo slušateljev z Obale, ampak tudi s sežanskega in novogoriškega območja. Slušatelji iz teh oddaljenih krajev so bili med najbolj rednimi obiskovalci predavanj in izpitov ter so včasih predstavljali pravo jedro skupine. Delavska univerza je takrat izvajala programe s področja splošnega in strokovnega izobraževanja, poleg osnovne šole pa še programe srednjih, višjih in visoke šole.

Na začetku sem bila odgovorna za t. i. splošno izobraževanje. Le-to je obsegalo razne teme, ki smo jih organizirali za različne skupine odraslih, pa tudi mladine. Tako mi je v spominu ostala zelo aktivna sekcija žena pri SZDL iz Isole, ki so imele redno vsak teden predavanje z neko določeno temo, ki so jo same izbrale, naša naloga pa je bila poiskati primerne predavatelja. Za mladino smo organizirali mladinske ure v srednjih šolah po enakem principu. Naj omenim še organizacijo raznih tečajev, od šivanja, krojenja do plesa itd. V okvir splošnega izobraževanja so sodili tudi tečaji tujih jezikov, za te pa je bil odgovoren Marko Smrdelj.

Imeli smo tudi t. i. šolo za starše in v spominu mi je ostala organizacija skupnega poslušanja oddaje o spolni vzgoji, kar je bilo za tiste čase novost. Si lahko predstavljate mene, 22-letno »frkljo«, ki vodi tako resen razgovor s to »tabu« temo s posebej izbranimi starši?

Kasneje sem postala vodja izobraževanja srednjih šol. V tem času smo imeli poklicno šofersko šolo, ki je bila pod okriljem matične šole iz Celja, delovodsko strojno in elektro šolo, ki je bila pod okriljem Šolskega centra Branko Brelih iz Nove Gorice, strojna pa pod okriljem strojno-tehnične šole iz Ljubljane. Elektro-tehnična šola je delovala pod okriljem pomorske srednje šole iz Pirana in prometno-tehnična šola pod okriljem prometno-tehnične šole iz Zagreba. Torej je bilo 5 šol in okoli 12 do 13 oddelkov letno. Ti oddelki so se takrat izvajali izključno na delavski univerzi, matične šole pa so imele nadzor. Določene predmete so izvajali tudi kar njihovi predavatelji, vendar

v naših prostorih (npr. pomorska srednja šola). Za prometno-tehnično šolo iz Zagreba pa je veljal dogovor, da izvajajo programe naši predavatelji, izpite pa so slušatelji opravljali pred profesorji matične šole. Nekateri naši predavatelji so si s svojo strokovnostjo pridobili toliko zaupanja pri njih, da so lahko samostojno opravljali tudi izpite. To je bilo za delavsko univerzo veliko priznanje. Prometno-tehnična šola je bila tudi najštevilčnejša, kajti v Sloveniji tega programa še ni izvajala nobena šola.

Delo na univerzi je bilo takrat zelo lepo, kolektiv je bil mlad. Bili smo aktivni in zagnani. Direktorica Marija Vogrič nas je znala aktivirati, ker je bila tudi sama izredno delavna. Skrbela je tudi, da se nismo »polenili«, zato nam je pripravljala izobraževanja z andragoško-pedagoškega področja, civilne zaščite, prve pomoči, varstva pri delu in drugega, pa tudi z lastnimi predavanji smo se morali izkazati. Velik izziv nam je bil pridobivanje predavateljev, posebej takrat, ko so se uvajali novi programi. Veliko dela smo vložili v naše učitelje, ki so se morali dodatno izobraževati za andragoško delo z odraslimi, in lahko se pohvalimo, da smo imeli v tistem času izredno kvaliteten kader. Pa ne le to, z njimi smo vzpostavili pristne človeške odnose, tako da se še danes, ko se srečamo, z veseljem spominjamo tistih časov.

Lahko rečem, da je bilo to najlepše obdobje moje delovne kariere in da so me delovne navade, odgovornost pri delu in izobraževanju spremljale ves čas do upokojitve, pa tudi potem. Prav tako ohranjam lepe spomine na vsa izobraževanja in srečanja, ki smo jih imeli z drugimi slovenskimi delavskimi univerzami, pa tudi z univerzama v Beogradu in Sarajevu.

Elza Kržič, vodja srednješolskega izobraževanja na Ljudski univerzi Koper od leta 1971 do leta 1976

Delavska univerza je uspešno dopolnjevala precej tog izobraževalni sistem, ki je bil vertikalno in tudi horizontalno precej zaprt. Prehodnost iz šole v šolo in z nižje na višjo stopnjo izobraževanja je bila težavna in pogosto zapletena. Težko se je bilo prebiti iz poklicne šole v srednjo, še težje pa na univerzo.

Delavska univerza pa ni uspešno sodelovala le pri dopolnjevanju rednega sistema izobraževanja, ampak je bila nepogrešljiva pri usposabljanju občanov za njihovo vključevanje v zelo raznolik delegatski sistem, skratka v življenje. Organizirala je številne seminarje in posvete z vsebinami, ki so omogočale velikemu številu občanov uspešnejše delo na različnih družbeno-političnih področjih in s tem tudi pogosto njihovo osebno napredovanje.

Ker so različne in pester oblike izobraževanja in usposabljanja za določeno delo obiskovali praviloma že odrasli slušatelji, je bilo nujno spremeniti tudi didaktično-metodični pristop z bolj andragoški prijem, ki so bili sprejemljivejši za starejše. Za to delo pa so bili potrebni predavatelji ali bolje mentorji, ki so se zmogli prilagoditi tem zahtevam in potrebam. Delavska univerza je veliko storila tudi za usposabljanje učiteljev za bolj andragoški pristop pri njihovem delu. Za vse to raznoliko, zahtevno in uspešno izobraževalno pa tudi vzgojno delo delavske in tudi kasneje ljudske univerze niso dobile dovolj priznanja, nasprotno, večkrat je bil pod vprašajem njihov obstoj. Že to, da uspešno delujejo še v sedanjih tržno-liberalnih časih, pomeni, da so več kot opravičile svoj pomen.

Delavske oz. ljudske univerze so imele pretanjen občutek za čas in so svoje programe spretno prilagajale potrebam v družbi ter iskale vrzeli, ki jih je bilo treba zapolniti na področju izobraževanja in tudi drugih dejavnosti, povezanih s tem, zato jim gre vse priznanje, ki jim je bilo žal premalokrat izrečeno.

Tomaž Bizajl, dolgoletni zunanji sodelavec Ljudske univerze Koper in predavatelj ter znan družbeno-politični delavec

Prostorski pogoji so bili katastrofalni. Prvič zato, ker je bila stavba stara. Zaradi debelih sten je bilo mrzlo, imeli smo peči na olje, iz katerih se je strašno kadilo. Naj omenim učilnico 8. V njej sem dopoldne imela svoje stvari za delo, popoldne pa so v njej imeli pouk. Nismo imeli svojih omar, miz ...

Danica Lovrečič, dolgoletna tajnica Svetovalnega centra za otroke in mladostnike

Vpopravilo učilnic smo stalno vlagali, predvsem lastna sredstva, saj so bili prostorski pogoji v začetku res zelo slabi. Spominjam se, da je naš hišnik Stojan veliko sobot in nedelj preživel na Delavski univerzi in obnavljal stene z lesom, da so učilnice in preostali delovni prostori dobili boljšo izolacijo, ker je bilo mrzlo. Tudi sam sem, kot računovodja, nosil nafto, zlagal drva v drvarnico ... Skratka, vsi smo sodelovali in si pomagali med seboj. Veliko smo vlagali lastnih sredstev, z nekaj občinskimi sredstvi pa smo nadgradili tudi Regentovo sobo, ki se je nahajala na zgornjem nadstropju, kjer so danes učilnice.

Dušan Osvaldič, nekdanji računovodja na Ljudski univerzi Koper

Najširšemu krogu delovnih ljudi želimo s pregledom naše dejavnosti predstaviti delo našega zavoda.

V šolskem letu 1969/70 smo razen v obalnih občinah organizirali izobraževalno dejavnost tudi v občinah Ilirska Bistrica, Ajdovščina, Idrija, Postojna in Nova Gorica.

- V 46 oblikah družbenega, političnega in ekonomskega izobraževanja je sodelovalo skupaj 1575 občanov in mladine.
- V 99 različnih oblikah funkcionalnega izobraževanja je bilo vključenih 2445 občanov.
- V 70 oblik splošnega izobraževanja smo zajeli 2471 občanov, od tega samo v različne jezikovne tečaje 381 mladine in odraslih.

- v osnovno šolo 238
- v poklicno šolo za voznike motornih vozil 31
- v šolo za tajnice 14
- v delovodsko šolo 19

- 315 slušateljem je naš zavod z organizacijo seminarjev in izpitov pomagal pri študiju v Dopisni ekonomski srednji šoli, na Ekonomski fakulteti, Visoki ekonomsko komercialni šoli, Višji upravni šoli in Pedagoški akademiji.

- V 228 oblikah izobraževanja je tako v šolskem letu 1969/70 sodelovalo 9 493 občanov in mladine, opravljenih pa je bilo 9 366 izobraževalnih ur.

- V okviru zavoda je delovala tudi vzgojna posvetovalnica, ki je opravila 1 047 ur svetovalnega dela.

- Spomladi letos je bil odprt Center za raziskave, ki prek posebnih skupin strokovnjakov dela na treh študijah: o kadrih, o kulturi, o osipu v šolah.

7 statuten in pravilnikov (o delovnih razmerjih, o varstvu pri delu), več programov o varstvu pri delu, 3 programe za funkcionalno usposabljanje delavcev, 1 akt o prehodu na 42-urni delovni teden.

- Občani! Tudi za izobraževalno sezono 1970/71 smo pripravili več oblik izobraževanja za razna področja naše dejavnosti.

Želimo, da bi z njimi zadovoljili tako potrebe delovnih organizacij v gospodarstvu in družbenih službah kot tudi vaše osebne interese.

Bili smo deležni kritike, češ da je univerza kriva za beg kadrov iz proizvodnje

Povezovali smo se z Oddelkom za ljudsko obrambo, kjer smo bili nosilci usposabljanja za splošno ljudsko obrambo in samozaščito ter organizatorji teh predavanj tudi po vaseh. Z lokalnimi politikami je bilo sodelovanje kar sprejemljivo. Bili pa smo deležni kritike, češ da je univerza kriva za beg kadrov iz proizvodnje, trgovine v administrativne poklice. Moje osebno mnenje je, da je pri tem delavska univerza odigrala pomembno korektivno vlogo. Če je neka ženska začutila, da je njeno delo obremenjujoče in si zaželela boljših pogojev kot ženska, kot žena in kot mati ter smo ji potem to omogočili – zakaj ne? Ženska si je pridobila izobrazbo, boljše pogoje za delo. Težko rečem, da je bilo veliko takih, ki ne bi dobile zaposlitve, ko so to administrativno šolo končale. To je bil kader, ki so ga radi zaposlovali.

Veliko je bilo tudi zanimanja za organizacijo visokošolskega izobraževanja. Zelo dobro je bila obiskana srednja prometna šola v Zagrebu, šola za šoferje. Bili smo avtorji iniciative programov za krupjeje, k nam so prihajali celo iz Hrvaške. Sodelovali smo tudi s Kmetijsko zadrugo in smo izpeljali program za vinogradnika in kletarja z višjo agronomsko šolo iz Maribora.

Ivan Bezek, upokojenec, nekdanji strokovni delavec na Ljudski univerzi Koper

Vse dejavnosti delavske univerze so bistveno prispevale k dvigu splošnega nivoja izobrazbe v naši občini

V času svojega dela sem se večkrat, v nekaterih obdobjih pa zelo pogosto srečeval z delom in dejavnostjo koprške delavske oz. ljudske univerze. Najprej že v letu 1968, ko sem nekaj časa opravljal dela in naloge tajnika Obalnega sindikalnega sveta Koper. Odnos sindikatov v vseh treh občinah je bil izjemno pozitiven do dejavnosti takratnih delavskih univerz in tudi kasneje do Obalne delavske univerze Ivana Regenta Koper. V delovnih načrtih sindikata smo veliko pozornosti namenili sprotnemu izobraževanju, predvsem sindikalnih kadrov, in podpirali sofinanciranje delovnih organizacij pri plačevanju stroškov za osnovno izobraževanje delavcev, ki niso končali osnovne šole. Enak pozitiven odnos pa smo imeli do vseh oblik strokovnega izobraževanja, ko so delavci prek delavske univerze pridobivali tudi kvalifikacije za določene poklice.

24

Tudi v času od leta 1985 do leta 1994, ko sem bil podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine Občine Koper, zadolžen za družbene dejavnosti, je bila Delavska univerza Koper ena od pomembnih izvajalk izobraževanja. S svojo dejavnostjo je tedaj dopolnjevala redne programe osnovnih šol, saj je izvajala tudi programe osnovnošolskega izobraževanja za odrasle.

Zaradi številnih prebivalcev naše občine, ki so prišli v Koper zaradi zaposlitve in so bili iz drugih republik skupne države Jugoslavije, je delavska univerza na pobudo sindikatov organizirala učenje slovenskega jezika. Predvsem te oblike, pa tudi delo Vzgojne posvetovalnice, smo tedaj sofinancirali tudi iz proračuna Občine Koper. Vse dejavnosti delavske univerze, ki so bile zelo različne, so bistveno prispevale k dvigu splošnega nivoja izobrazbe v naši občini. Delavska oz. ljudska univerza je bila in je pomemben subjekt v življenju in delu naših prebivalcev.

Ciril Koprivc

Leta 1965 sem začela delati na Delavski univerzi Izola. Po združitvi sem delala v Kopru, v računovodstvu.

Prve prostore v Izoli smo imeli nasproti tržnice, bili sta dve pisarni. Imeli smo samo eno učilnico, gostovali smo na italijanski šoli. Kasneje smo imeli prostore v Kulturnem domu, kjer smo imeli dve učilnici in eno pisarno. Bili smo najprej trije, potem pa dva zaposlena.

Spominjam se, da smo v Izoli imeli administrativno šolo, ekonomsko šolo in ekonomsko-komercialno šolo, ki je bila povezana z Ljubljano. Veliko je bilo tečajev strojepisja, na katerih sem učila tudi jaz, in tečajev tujih jezikov.

25

Mislim, da je bila vloga delavske univerze izredno velika. Takrat je bilo veliko neizolanih ljudi, ki so šolanje še morali dokončati, ker so se predhodno zaposlili zaradi finančne stiske. Veliko ljudi se je obračalo na nas, predvsem podjetja so pošiljala svoje delavce. Spominjam se Delamarisa, Jestvine, Mehanotehnike ...

V času največjega razcveta nas je bilo zaposlenih 25, kasneje 14 ali 15. Vedno več smo imeli predavateljev, k nam so prihajali iz Maribora, Kranja, Ljubljane in celo iz Zagreba.

Marjana Kobal, zaposlena na Ljudski univerzi Koper od leta 1965 do leta 2002

Bilo je veliko izobraževanja, ker ljudje niso imeli niti končane osnovne šole.

Podjetja so delavcem dajala 5 odstotkov višjo plačo, če so končali osnovno šolo. To so bili starejši ljudje, ki so potem med sabo tekmovali, kdo bo dobil teh 5 odstotkov.

Učenci so bili zelo vzgojeni, ne pa kot ta današnja mladina.

V Izoli je bila srednja komercialna šola. Matična šola je bila v Ljubljani. Veliko je bilo izobraževanja za higienski minimum, ki so ga delavcem plačevala podjetja. Iz Izole se je razširil v Piran in nato še v Koper. Glede poklicnega usposabljanja je bila popularna administrativna šola, razne prekvalifikacije za trgovce, mesarje

Mira Zupičič, več kot 30 let zaposlena na Ljudski univerzi Izola in Koper

Tečaji tujih jezikov v Kopru

Prejšnji teden so se začeli pri okrajni LU v Kopru tečaji za tuje jezike, ki se jih udeležuje okrog sto slušalcev. Vsi tečaji — iz italijanskega, francoskega, nemškega jezika — so začetni, le tečaj angleškega jezika je začetni in nadaljevalni. Sodobna metoda pouka zagotavlja udeležencem solidno osvojitve teh jezikov, saj poteka pouk po sistemu direktne metode z vsemi sodobnimi pripomočki — magnetofonskim trakom in gramofonskimi ploščami.

Najbolj razveseljiva ugotovitev pa je ta, da se tečajev tujih jezikov udeležuje dobra tretjina iz vrst delavcev. Ponoven dokaz, da so naši delovni ljudje pripravljeni posvetiti svojemu izobraževanju vso pozornost.

Tečajniki pri pouku italijanščine

26

Nič nas ne sme presenetiti!

Spominjam se akcije NNNP – Nič nas ne sme presenetiti, ko smo izvedli vajo evakuacije delavske univerze. Akcija je bila izvedena v času poznega popoldanskega pouka, bila je že noč. V zaboje smo naložili pomembne dokumente in z avtobusom odšli v neko vas, čez hrvaško mejo; zaposleni, udeleženci in predavatelji.

Vmes so nas napadle »sovražne čete«, mi smo se borili, umaknili smo se, in ko smo prišli v Gradin, so nas tam domačini pričakali z zastavo in velikim navdušenjem.

Priredili so celo fešto in kulturno društvo delavske univerze, ki je imelo celo pevski zbor, je tam izvedlo kulturni program. To društvo je združevalo zaposlene na delavski univerzi in krajanje. V tistih časih je bila univerza zelo povezana z lokalno skupnostjo.

Dušan Osvaldič, nekdanji računovodja na Ljudski univerzi Koper

OBRAMBNI DAN NA DELAVSKI UNIVERZI

28

Sodelovalo je nad 600 slušateljev, predavateljev in ostalih udeležencev — Pokroviteljstvo nad pionirskim odredom iz Boše drage

Kot smo že poročali, so pred kratkim na obalni delavski univerzi Ivan Regent v Kopru izvedli prvi obrambni dan. Sodelovalo je nad 600 slušateljev, predavateljev, delavcev DU, krajanov KS Koper in Gradin, starešin JLA, mladincev teritorialnih enot na EAŠC in pionirski odred Boše drage, ki je bil ustanovljen v teh dneh. Program obrambnega dne je bil pester in je vključeval vrsto dejavnosti. Delavska univerza je priredila več predavanj o mednarodnem položaju, družbeni samozaščiti in pomenu letošnjih jubilejev. Predavanj se je udeležilo nad 200 slušateljev. Pripadniki enot civilne in narodne zaščite so izvedli več uspešnih vaj, kulturniška skupina pa je organizirala tri partizanske nastope v Kopru in enega ob zaključku obrambnega dne v Gradinu. Mladinci teritorialnih enot na EAŠC so

skupno z delavci delavske univerze in starešinami JLA uspešno izvedli tudi nekaj vojaških vaj.

Zbor delavcev delavske univerze je zaradi posebnih zaslug na pobudo oddelka za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito sklenil prevzeti pokroviteljstvo nad novoustanovljenim pionirskim odredom iz Boše drage, ki bo nosil ime Ivana Regenta. Odred šteje okoli 40 pionirjev. V listini, s katero so delavci delavske univerze prevzeli pokroviteljstvo nad odredom, se kolektiv obvezuje, da bo skrbel za vsestranski razvoj odreda in mu nudil pomoč pri kulturnih, izobraževalnih in družbenopolitičnih dejavnostih. DU Ivan Regent, bo za pionirje med drugim prirejala predavanja, filmske predstave, nudila pa jim bo tudi pomoč pri učenju in jih vključevala v nekatere svoje dejavnosti.

Pionirskemu odredu iz Boše drage so podelili Regentovo plaketo, za zasluge pri organizaciji obrambnega dne pa so izrekli priznanje starešini JLA Radovanu Jovanoviću in Ani Ljubič iz Boše drage.

vk

29

30

31

Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Koper

32

vzgojna in mentalno-higienska posvetovalnica • vzgo

V sestavi našega zavoda deluje tudi vzgojna in mentalno-higienska posvetovalnica za otroke, mladino in odrasle

Sodelujejo psihologi, pedagogi, zdravniki in socialni delavci

Namen posvetovalnice:

- pomagati pri razreševanju vzgojnih problemov in pri mentalno-higienskih težavah
- nuditi pomoč pri družinski vzgoji
- vplivati na razreševanje konfliktnih situacij, svetovati, izobraževati, vzgajati

Posvetovalnica deluje:

- v Kopru — vsak četrtek od 16. ure v prostorih Delavske univerze
- v Izoli — vsak torek od 16. ure v prostorih občinskega sindikalnega ak-tiva
- v Piranu — vsak petek od 16. ure v prostorih občinskega sindikalnega ak-tiva

11. julija 1968 je Delavska univerza Koper ustanovila Vzgojno in mentalnohigiensko posvetovalnico za otroke, mladino in odrasle po vzoru že delujočih tovrstnih služb v Mariboru in Ljubljani. Kasneje se je preimenovala v Vzgojno posvetovalnico, še vedno kot del organizacijske strukture njene ustanoviteljice. Imeli smo skupne organe upravljanja, dobro medsebojno sodelovanje in obenem relativno dobre možnosti za prepotrebno strokovno rast strokovnih sodelavcev in posvetovalnice kot celote na ozemlju obalno-kraških občin, zamejstva in Hrvaške Istre, za kar gre zasluga predvsem takratni direktorici, neumorni Mariji Vogrič. Imeli smo vse prepotrebne pogoje za strokovno delo in razvoj na področju ambulantnega dela v smislu strokovne specializirane timske obravnave razvojnih motenj in odklonov, učnih težav ter psihosocialnih motenj, ki je bila namenjena predšolskim in šolskim otrokom, mladostnikom in njihovim staršem oz. družinam ter poklicnim vzgojiteljem.

Ukvarjali smo se z diagnostiko, terapijo, svetovanjem, korekcijo in različnimi oblikami treningov. Vsa leta smo imeli tudi komisijo za takratno kategorizacijo, kasneje razvrščanje in nazadnje usmerjanje otrok s posebnimi potrebami. Opravljali smo svetovalno delo za vzgojno-izobraževalne ustanove, izvajali preventivno, izobraževalno, razvojno, raziskovalno in inovativno dejavnost. Prav tako smo razvijali različne oblike prostovoljnega dela in skupinske samopomoči. Vso to delo je opravljalo takrat pet zaposlenih.

Leta 1986 smo se sporazumno odcepili od Obalne delavske univerze in zaživel je Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Koper, v katerem je bilo različno vsebinsko aktivnih 15 zaposlenih. Postal je tretji največji center v Sloveniji s svojo prepoznavno strokovno identiteto v ožjem in širšem prostoru. Spomini so še vedno ohranjeni in so predvsem lepi, čeprav časi niso bili vedno najbolj naklonjeni našemu razvoju.

Mag. Robert Trunkl, dolgoletni direktor Vzgojne posvetovalnice
in Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše v Kopru

0 sedemdesetih

Sedemdeseta leta so bila nadvse dinamična. To je bilo obdobje, ko smo zaključili hajke proti liberalizmu, proti nacionalizmu v družbi. To je obdobje po študentskih demonstracijah ipd. Takrat se je država kar močno zadolžila in standard se je naglo izboljševal, vsako leto je bilo boljše. Vladala je neka močna dinamika, ki se je odražala tudi na delavski univerzi. Prihajale so generacije, ki so v preteklih obdobjih zamudile in so imele sedaj možnost, da to popravijo z učenjem. Ljudje pa so v tej instituciji videli možnost, da si izboljšajo svoj položaj.

Delavska univerza je odkrila marsikateri skriti talent. Talent, ki se sicer drugače ne bi uveljavil v izobraževalnem procesu, na delovnem mestu in v družbi nasploh. Sam sem opazil veliko takih skritih talentov, ki prej niso prišli do izraza, ker jim čas ni bil naklonjen. Z delavsko univerzo so dobili možnost za osebno, strokovno, poklicno promocijo.

Mnogo ljudi se je odločilo za izredni študij. Ena prednost takega študija je v tem, da so ljudje, ki so že delali v proizvodnji, lepo nadgrajevali praktična znanja s teoretičnimi, slabost tega študija pa je v tem, da je nastala hiperprodukcija, premajhna selekcija in da to znanje ni bilo nadgrajeno organsko, bilo je hitro pridobljeno in hitro pozabljeno.

To je bilo tudi obdobje samoupravljanja in veliko je bilo potreb po administrativnih delovnih mestih, vendar menim, da je delavska univerza »producirala« preveč takega kadra. Spomnim se, da je bilo veliko deklet, ki so imele prej lep poklic, pa so potem kar »rinile« v tisto administrativno šolo. Glede tehničnega študija se spomnim zelo dobre poteze takratnega vodstva delavske univerze, ki je ustanovilo prometno šolo. To je bil oddelek zagrebške prometne šole, z zelo dobrimi profesorji in zelo dobrimi učbeniki. To je bil zelo iskan poklic. Na področju splošnega izobraževanja so bili zelo dobro obiskani jezikovni tečaji, ki so jih ljudje zelo množično obiskovali. V tistem obdobju je bilo moderno družbeno-politično izobraževanje.

Lahko bi tudi rekel, da je bilo to obdobje institucije Marije Vogrič. Imela je veliko idej, neznansko veliko energije in idealizma.

Jože Kržič, strokovni delavec na Ljudski univerzi Koper od leta 1973 do leta 1978

INFORMACIJA

o značilnostih izobraževalnih skupin, o pogojih, poteku in rezultatih izobraževalnega procesa v oddelkih DAŠ II. B, DAŠ II. C., UAS IV., DESŠ II., III. in IV., STŠ II., STŠ III., FTŠ IV. i Delovodske šole elektro smeri za obdobje od oktobra 1978 do oktobra 1979

Spoštujoc staro navado, da sledimo poteku celotnega izobraževalnega procesa v naši instituciji, smo tudi to leto hoteli ugotoviti pokazatelje, kot so:

- I. Splošni podatki o učencih; zaposlitvi, pogojih šolanja
- II. Uspeh v preteklem šolskem letu
- III. Študij v šol. letu 1979/80
- IV. Ocena dosedanjega dela DDU Ljubljana in ODU Koper

I. Splošni podatki; zaposlitev; pogoji šolanja

a) Splošni podatki

Anketirano je bilo skupaj 167 učencev, katerih poprečna starost je 26 let. 67 % anketiranih je iz delavskih družin, drugi pa iz kmečkih. Skupaj 30 % jih potuje do študijskega središča prek 10 km.

b) Podatki o zaposlitvi

Samo 5 % učencev ni v rednem delovnem razmerju, drugi pa delajo v naslednjih delovnih organizacijah:

Tomos 30 učencev

Cimos 16 "

Iplas 5 "

Mehanotehnika 7 učencev

Po 1 – 3 učencev delajo v Lama Dekani, TKG Šmarje, Nanos, Obalni zdravstveni dom, Emoni, Gradisu, Centru, Exkorado, Inde, Drogi Portorož, Splošni banki Koper, Lesnem podjetju, Mlinotestu, Splošni plovbi, TV studiu Koper, Invalidsko zavarovalni skupnosti, Hotelu Triglav, Hotelu Bernardin, Luki, Slavniku, SDK, Hotelu Adria Ankaran, Vzgojno varstvenem zavodu Izola, Slovenijalesu, Interevropi, Temelnjem sodišču, Osrednji knjižnici, Jadroagentu, Pivnici, Železniški postaji, Timavu Sežana, Slikoplastu, Soči, Petrolu, Primorskem tisku, SGP Kraškem zidarju, Kovinarju Kozina, TT Senožeče, Železniška postaja Divača, Stavbeniku, Hidru, Agrari, Transportu II. Bistrica, IMP, Elektro Koper, Iskra – komerce, Poklicni kovinarski šoli, nekaj jih dela tudi pri privatnikih.

V teh OZD ima skoraj 50 % anketiranih zagotovljeno ustrezno delo po končanem šolanju, največ pa učenci zaključnih razredov (UAS IV., DESŠ IV., FTŠ IV., Delovodska šola). Najmanj zagotovljenih ustreznih del (sorazmerno) imajo učenke administrativne poklicne šole.

c) Stroški šolanja

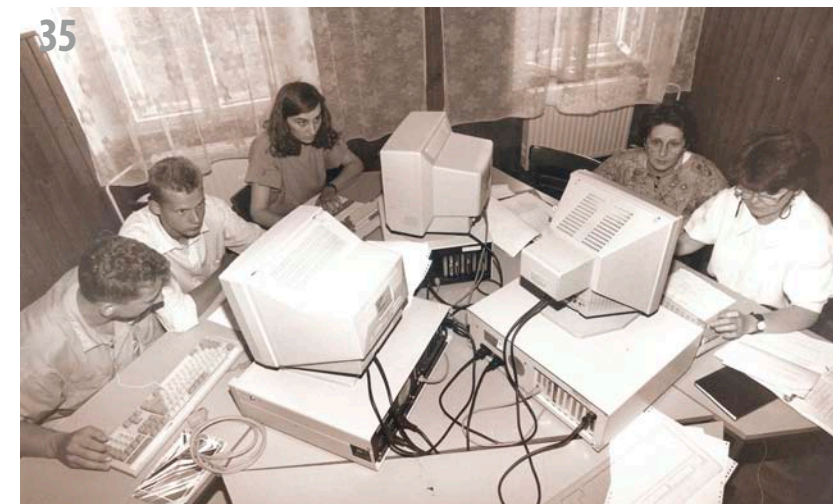
Naši učenci večinoma sami krijejo stroške šolanja (v 73 %). Podatki kažejo, da so OZD najmanj pripravljene kriti stroške šolanja učenkam PAŠ; raje štipendirajo učence DESŠ IV., STŠ III., FTŠ IV. in delov. šole.

Obdobje po letu 1980 – novi časi, novi programi, novi ljudje

Obdobje množičnih usposabljanj je dokončno zaključeno in družbeno-politično usposabljanje zamre. Število udeležencev izobraževanja na Ljudski univerzi Koper se postopoma ustali na številki 2.000 letno.

Osnovnošolcev je še vedno veliko, a se delež odraslih naglo zmanjšuje, saj nova delovnopravna zakonodaja omogoči priznavanje usposobljenosti na podlagi »z delom pridobljenih izkušenj« in internih preizkusov. Ta vpliva tudi na zmanjševanje števila vpisanih v srednješolske programe. Skupaj z uvedbo Zakona o usmerjenem izobraževanju, po katerem se mora srednješolsko izobraževanje ob delu umakniti z ljudskih univerz, pa se število udeležencev drastično zniža. Pojavi se svojevrsten paradoks: večina srednjih šol ne želi in ne zna izvajati tovrstnega izobraževanja, število vpisanih v celotnem slovenskem izobraževanju odraslih na srednješolski ravni strmo pade. Po velikem pritisku celotne javnosti se po letu 1985 formalno srednješolsko izobraževanje znova vrača na ljudske univerze, a nikoli več ne doseže takega obsega kot v sedemdesetih letih.

Vedno bolj pa postaja zanimiv izredni študij, kjer zagotovo prednjači ekonomsko-poslovna fakulteta iz Maribora (nekdanja VEKŠ), ki v določenem obdobju vpisuje prek 700 izrednih študentov letno. Prav zato se za kratek čas vzpostavi tudi možnost rednega študija ekonomije v Kopru. V večini primerov so naročniki formalnega in tudi vseh drugih oblik usposabljanj za delo podjetja.

Jezikovno izobraževanje je eno od tistih področij, ki je pomagalo prebroditi krizo ob izgubi srednješolskih programov. Programe je obiskovalo tudi do 1.000 udeležencev letno. Najbolj popularni so bili tečaji angleškega in italijanskega jezika, učenje nemščine pa je bilo največkrat organizirano za delavce v gostinstvu in turizmu.

Celotna programska zasnova delavske univerze je vedno bolj podrejena interesom in pobudam obalnega gospodarstva in posameznikov. Pri tem igra zelo pomembno vlogo enota v Piranu, kjer se intenzivno nadaljuje s strokovnim usposabljanjem delavcev v novo nastajajočih igralniških centrih v Novi Gorici, Kranjski Gori, na Otočcu ...

36

To je tudi obdobje uvajanja v svet v računalništva. Delavska univerza je prva na Obali začela z množičnim in organiziranim računalniškim usposabljanjem, ki so ga večinoma naročala posamezna podjetja. 🌿

Ob uvedbi usmerjenega izobraževanja so delavske univerze doživljale velike težave, ker so, v skladu z zakonom, vse redne programe šol prevzele matične šole same in začele ustanavljati večerne oddelke. S tem se je del programov na delavski univerzi izločil in je zaradi pomanjkanja programov nastal presežek delovnih mest. Vendar smo na ljudski univerzi vedeli, da se to ne bo obdržalo dolgo. In res je to obdobje trajalo le nekaj let. Šole niso imele časa, da bi se ukvarjale s temi ljudmi. Z njimi je treba veliko delati, treba je veliko strpnosti, predvsem pa jim je treba vlivati samozavest in pogum, ker marsikdo na tej poti omaga. Delavska univerza je vsakogar, ki je poskušal opustiti izobraževanje, motivirala in spodbujala, da je prišel do zaključka.

Sam sem osebno šel na dom k nekemu kandidatu, ki ni želel priti na zaključni izpit, in ugotovil, da ni prišel, ker ga je bilo strah. Po pogovoru se je vdal, šel na izpit in ga naredil. Danes ima končano visoko šolo in je uspešen podjetnik.

Sedaj mi vsakič, ko me sreča, pravi: »Hvala, g. Dodič, da ste mi pomagali!« V tem se izkaže največji uspeh delavske univerze, posameznikom pomagati, da pridejo do svojega cilja. Tukaj je poudarek na ukvarjanju z vsakim posameznikom! Pri vsakem je treba psihološko spoznati njegovo osebnost. Vsakdo, ki se bo zaposlil v šolstvu, zato ker misli, da bo dobro zaslužil v tem poklicu, zgreši v osnovi.

Dino Dodič, 19 let zaposlen na Ljudski univerzi Koper, vodja Enote Izola

37

Delavska univerza je bila zelo fleksibilna, prilagojena razmeram v okolju

Na delavsko univerzo sem prišel leta 1984. Takrat je bilo največ jezikovnih tečajev. Pomembna pa sta bila še politična šola in izobraževanje za civilno zaščito. Za civilno zaščito smo imeli tudi veliko pripomočkov in menim, da nam danes teh znanj primanjkuje. Sodelovali smo tudi z drugimi ustanovami, se dogovarjali s podjetji za konkretne programe, tečaje, ki smo jih potem velikokrat izvajali kar na njihovem sedežu po naročilu. Podjetja so povpraševala po določenih znanjih, izobrazbi, mi pa smo pripravili ponudbo po meri. Delavska univerza je bila zelo fleksibilna, prilagojena razmeram v okolju.

V tistem času je bilo v razmahu igralništvo, nastali so prvi igralni saloni, temu primerno je nastalo povpraševanje po tečajih za krupjeje. Program smo s pomočjo zunanjih sodelavcev razvili sami in tečaje opravljali v igralnicah v Portorožu, Novi Gorici, Kranjski Gori in drugod po nekdanji Jugoslaviji.

Vincenc Hrabar, strokovni delavec na Ljudski univerzi Koper od leta 1984 do leta 2002

Ljudske univerze igrajo pomembno vlogo v prostoru. Bistveno je to, da ljudske univerze za razliko od privatnih podjetij na prvo mesto postavljajo družbo, torej skrb za družbeno skupnost ter ne sebe in svojih poslovnih interesov.

Financiranje je bilo takrat precej drugačno, kot je danes, ko mora Ljudska univerza Koper večino prihodkov pridobiti sama na trgu. Obstajalo je družbeno financiranje iz interesnih skupnosti, financiranje iz delavskih organizacij za svoje delavce, obstajale so šolnine za tiste, ki niso imeli teh možnosti. Polovico sredstev je ljudska univerza pridobivala od lokalnih skupnosti, preostalo polovico pa od šolnin in podjetij.

Delavska univerza nikoli ni bila v rdečih številkah, niti ni nikoli ustvarjala presežkov. Ustvarjala je toliko sredstev, da je lahko preživela, poravnala stroške in je le včasih ustvarila malenkosten presežek. Moti me, da imamo danes posameznike, ki ustanavljajo neke slavne šole z glavnim ciljem zaslužiti.

Bistvo delavske univerze ni zaslužek, ampak njena družbena odgovornost. Vsi delavci na delavski univerzi so družbi dali velik prispevek. Danes vidim problem ljudskih univerz v njihovem financiranju, saj morajo večino denarja pridobiti same na trgu in menim, da jim to kar dobro uspeva. Prepričan sem, da bo Ljudska univerza Koper še naprej ostala inštitucija, ki pomaga ljudem.

Dino Dodič, 19 let zaposlen na Ljudski univerzi Koper, vodja Enote Izola

1992–2001: od izzivov osamosvajanja do državnih sredstev

Čas nastajanja nove države Republike Slovenije je bil eno najbolj burnih obdobj Ljudske univerze Koper. Ukinjeno je bilo financiranje dejavnosti, programov in zaposlenih s strani obalnih občin in drugih organizacij. Tako je ljudska univerza ostala javni zavod znotraj izobraževalnega sistema, a brez urejenega financiranja. Dejavnost koprške ljudske univerze je pogojevala stroga ekonomska logika, zato se je organizacija in vodenje ter izvedba večine oblik preselila v Koper, saj je prav tu gravitirala večina kandidatov.

Ukinjena so bila številna delovna mesta, med drugim tudi mesta obeh vodij in tajništva enot v Izoli in Piranu. Zaradi nerazumevanja takratnih lokalnih oblasti za enoto v Piranu je ljudska univerza ostala brez primernih poslovnih prostorov. Pisarna za izvajanje uradnih ur se je le našla v Osnovni šoli Lucija, kjer še danes deluje enkrat na teden. Za izvedbo pouka in drugih dejavnosti v piranski občini je bilo treba najemati učilnice v omenjeni šoli in drugod.

V Izoli se je dejavnost ljudske univerze zaradi predvidene prenove Kulturnega doma leta 1999 preselila v prostore nekdanje italijanske osnovne šole na Gregorčičevi 21. V prenovljenih prostorih s tremi učilnicami in pisarno je dejavnost nemoteno tekla dalje.

40

LJUDSKA UNIVERZA KOPER

INFORMACIJE ZA
UDELEŽENCE V SREDNJEŠOLSKIH
PROGRAMIH ZA ODRASLE

Kljub notranjim pretresom je obseg dejavnosti začel strmo rasti. Pregovorni posluh ljudskih univerz za potrebe okolja in plasiranje vrste novih programov pravi čas sta znova obrodila sadove. Posebej velja izpostaviti pravi razcvet računalniškega opismenjevanja. Tu je sodelovanje potekalo z večino podjetij na Obali, vedno več pa je bilo tudi samoplačnikov.

LJUDSKA UNIVERZA PRAZNUJE 40-LETNICO

41

V šolskem letu 2001/2002 praznuje Ljudska univerza Koper 40-letnico delovanja. Osrednja slovesnost je potekala v torek na sedežu ustanove v Kopru, kjer so ob prisotnosti ministrice za šolstvo, znanost in šport Lucije Čok, svečano odprli nove prostore ter prvo Središče za svetovanje izobraževanja odraslih na lokalni ravni v Sloveniji.

V 40 letih delovanja so si, po besedah direktorice Ljudske univerze Koper Alenke Grželj, zadali in uresničili številne cilje ter ustvarili sodoben zavod za izobraževanje.

"Kratek prežet skozi zgodovino Ljudske univerze Koper kaže, da njen razvoj zrcali razvoj slovenske družbe. Od prvotne buditeljske funkcije, množičnega izobraževanja, opismenjevanja, je v 80-letih ob višanju družbenega standarda opazen zaslug k programom za osebnostno rast in po osamosvojitvi slovenske države izredno pragmatično, tržno usmerjenost Ljudske univerze Koper, ki pa ne pozablja temeljnega poslanstva usmerjenega k posamezniku in njegovim potrebam in njihovega zadovoljevanja v lokalnem okolju," so ob tej priložnosti strnili štiridesetletno pot.

Do leta 1973 so v Kopru, Izoli in Piranu delovale samostojne Delavske univerze, ki so se tega leta združile v **Obalno delavsko univerzo Ivana Regenta Koper**. Ta je ohranila svoje enote v vseh treh obalnih občinah, danes pa Ljudska univerza Koper izvaja glavno svojih dejavnosti v Kopru. Kljub temu, pa v Izoli še vedno v manjšem obsegu poteka izobraževalna dejavnost v štirih učilnicah v prostorih stare italijanske šole na Gregorčičevi. Kot je na novinarski konferenci dejala Grželjeva, se je občina Izola leta 1996 "potihno odrekla ustanoviteljstva", tako da je njihova ustanoviteljica izključno Mestna občina Koper.

Kljub temu pa ta ustanova ohranja osrednjo vlogo pri izobraževanju odraslih v celotnem prostoru Slovenske Istre. Poleg programov za pridobitev izobrazbe (osnovna šola za odrasle, srednješolski ter višješolski in visokošolski programi, v zadnjih letih prevladujejo programi strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja ter splošnega izobraževanja. Tako so maja letos postali eden od centrov za izvajanje računalniškega usposabljanja za pridobitev licence ECDL, s katerim lahko udeleženci dokazujejo znanje računalništva v državnih uravah in podjetjih držav EU. Prav tako so edina izobraževalna ustanova na našem območju, ki izvaja prevejanje znanja tujih jezikov po pooblastilu Državnega izpitnega centra.

V letošnjem šolskem letu pa vpeljujejo še dve novosti: študij na daljavo prek interneta (višješolski program poslovni sekretar), prav v torek pa so odprli še prvo **svetovalno središče ISIO** v Sloveniji. Gre za mrežo svetovalnih središč, kjer bo uporabnikom brezplačno na voljo svetovanje ter informiranje o vseh oblikah in možnostih izobraževanja odraslih v Sloveniji.

V 40 letih se je na Ljudski univerzi izobraževalo nekaj manj kot 233.000 udeležencev, opravljenih pa je bilo 374.000 ur. V lanskem letu je bilo udeležencev 2.639, opravljenih pa je bilo 26.886 izobraževalnih ur.(K.B.)

MANDRAC, 13. IX. 2001

Pomemben preobrat se zgodi po letu 1997, ko se, po obdobju popolne prepuščenosti tržnim razmeram, kot financer znova pojavi država, saj postaja jasno, da brez državne pomoči ne bo mogoče realizirati določenih ciljev na področju razvoja človeških virov in doseči najbolj ranljivih ciljnih skupin. Začne se s prvimi sofinancirani programi na področju jezikovnega izobraževanja. Pojavijo se tudi prve podporne dejavnosti. Tako je leta 1997, s pomočjo sredstev Ministrstva za šolstvo in šport ter zaposlenih prek javnih del, ki jih je financiral Zavod RS za zaposlovanje, in ob lastni udeležbi Ljudske univerze pričelo delovati Središče za samostojno učenje. Z javnim, brezplačnim dostopom in mentorsko pomočjo je pomembno vsebinsko dopolnjevalo ponudbo računalniškega opismenjevanja, ki je na tak način postajalo tudi bolj dostopno in učinkovito. V tem času so bili namreč računalniki težko dosegljiva dobrina, zelo drag pa je bil tudi dostop do interneta. Še danes se odrasli, med katerimi je vseskozi največ brezposelnih in upokojujencev, v Središču samostojno učijo s pomočjo multimedijskih gradiv, dostopajo do interneta in utrjujejo snov, ki so jo osvojili na tečajih računalništva, tujih jezikov ali v drugih programih.

Koprska Ljudska univerza je imela v štirih desetletjih 233.000 učencev

Največja šola v Istri

KOPER - Letošnje šolsko leto je za koprsko Ljudsko univerzo z enotama v Izoli in Piranu še posebej pomembno, saj praznuje 40. obletnico delovanja. Dogodek bodo slovesno obeležili v torek z odprtjem prvega Središča za svetovanje izobraževanja odraslih na lokalni ravni v Sloveniji (ISIO), ki se mu bodo kmalu pridružili še štirje kraji v Sloveniji.

Direktorica Ljudske univerze Alenka Grželj pravi, da je bila pot nastajanja, razvoja, rasti in preobrazbe ustanove bogata, polna izkušenj. V štirih desetletjih si je v ustanovi nabiralo znanje in se izpopolnjevalo 233.000 udeležencev, letno se pod njeno streho izobražuje 2639 ljudi. "Številke potrjujejo, da smo največja šola v slovenski Istri!" Za tečajnike skrbi 10 zaposlenih, štirje zaposleni prek javnih del in več kot 200 zunanjih strokovnih sodelavcev.

Ljudska univerza skrbi za splošno izobraževanje, izobraževanje za pridobitev izobrazbe ter za poklicno usposabljanje in izobraževanje. Nastala je iz dveh okrajnih ljudskih univerz, ustanovljenih po osvoboditvi, preživelaveč vzponov in kriz, zlasti zaradi

spremembe načina financiranja. Dandanes je tržno naravnana in se pretežno sama financira. Iz potreb po opismenjevanju je prerasla v ustanovo za pridobivanje splošne izobrazbe, se v osemdesetih letih odzvala zanimanju za izobraževanje za širjenje duha in kot ena prvih v nekdanji Jugoslaviji izvajala program izobraževanja za krupjeje.

Svetovalno središče za izobraževanje odraslih v Kopru je za zdaj omejeno na območje koprsk občine. Razvili so ga ob pomoči republiškega Andragoškega centra, ministrstev za delo, družino in socialne zadeve ter za šolstvo, znanost in šport.

Z leti je raslo zanimanje za tuje jezike, ki je zdaj njena najmočnejša dejavnost (lani so opravili 90 jezikovnih tečajev). Neprofitnim projektom (učna pomoč - lani so usposabljali 95 odraslih, središče za samostojno učenje - lani so zajeli 453 udeležencev, projekt evropska jezikovna mapa za odrasle) so letos dodali Središče za svetovanje izobraževanja odraslih na lokalni ravni (ISIO). (jak)

42

Leto kasneje se vzpostavi še druga podporna dejavnost, Učna pomoč brezposelnim, ki jih Zavod RS za zaposlovanje napoti v formalne oblike izobraževanja. Tudi ta dejavnost je stekla ob finančni podpori ministrstev za delo in šolstvo. Dejavnost so izvajali kar trije zaposleni prek javnih del. Obe podporni dejavnosti sta se dobro zasidrali v prostor in uspešno delujeta še danes.

Kupna moč prebivalstva je v tem obdobju rasla. Podjetja in posamezniki so veliko vlagali v izobraževanje, saj je nova država ponujala vrsto novih priložnosti. Obenem pa so se javne ustanove v večji meri začele pojavljati kot naročniki storitev Ljudske univerze, saj se je na novo urejala vrsta statusnih zadev. Med drugim je država določila pogoje za pridobitev državljanstva in posledica tega je bila, da je strmo naraslo število tečajev in izpitov iz slovenščine. V tem času je tudi celotna javna uprava postavljala nove organizacijske temelje. Na Obali je postalo znanje italijanskega jezika obvezno, število tečajev in izpitov iz italijanščine se je povečalo. Načrten je bil tedaj tudi pristop k zviševanju ravni izobrazbe, temu pa je sledil povečan vpis v srednješolske programe ter študij ob delu v višješolskih in univerzitetnih programih. Število izrednih študentov začne upadati šele z nastankom prvih visokošolskih ustanov na Obali.

Znanje - edino orožje

Ob štirideseti obletnici Ljudske univerze v Kopru so odprli svetovalni center za odrasle

KOPER - Naložba v znanje je ena temeljnih življenjskih vrednot in najmočnejše orožje. Pomembno je, da imajo tudi odrasli možnost za usmerjanje, svetovanje, učenje in usposabljanje - odslej tudi v Kopru, pod okriljem Ljudske univerze. Ustanova je z odprtjem prvega svetovalnega centra za odrasle v državi v torek počastila 40. obletnico svojega delovanja.

Uradno bo jubilej obeležila šele na božič, vendar pa je letošnje šolsko leto že odprla vrata svetovalnega središča v Kopru, kamor se po pomoč in nasvet lahko zglasijo prebivalci s celotne južne Primorske. Gre za prvi tak center v državi, ki so ga odprli s pomočjo države oziroma ministrstva za znanost, šolstvo in šport ter za delo in družino. Uradno so dogovor o oblikovanju in razvijanju lokalne svetovalne mreže ISIO v koprski občini zapečatili še s podpisom Pisma o nameri je zaveza partnerjev za razvoj centra za svetovanje usposabljanja odraslih. Foto: Tomaz Primozic/FPA

Svečani podpis Pisma o nameri je zaveza partnerjev za razvoj centra za svetovanje usposabljanja odraslih. Foto: Tomaz Primozic/FPA

leta omogoča širjenje obzorja, nujno zaradi zahtevnosti časa, ki ga živimo," je ob predaji plakete mestne občine Koper ustanovi poudaril župan Dino Pucer.

Po besedah direktorice Grželjeve jim je uspelo prilagoditi se novim, tržnim razmeram in se že dalj časa s svojimi dejavnostmi večidel tudi sami financir-

rajo. S podružnicama v Izoli in Piranu je razpela izobraževalno mrežo na celotnem obalnem območju. Po njeno streho pa se zatekajo tudi znanja željni s kraško-brkinskega območja.

"Država v strategiji izobraževanja selektivno odbira in podpira kakovost. Kakovostna ustanova mora biti deležna državne podpore," je ob odprtju prvega svetovalnega središča za odrasle v Sloveniji v Kopru poudarila ministrica za znanost, šolstvo in šport Lucija Čok.

"Ob znanju moramo ljudem omogočiti razvoj posebnih sposobnosti, da bodo lahko kakovostno delali in bodo konkurenčni. V nacionalnem programu izobraževanja odraslih ima posebno vlogo usposabljanje za odpravo vrzeli v znanju odraslih. Slednji že imajo izkušnje in so izvirni delavci."

Državni sekretar za šolstvo Mirko Zorman je poudaril, da Evropa še ne premore centrov, kjer bi združili dejavnosti svetovanja pri izbiri učnih programov za odrasle, svetovanje glede delavskih pravic in posredništvo glede na ponudbo in povpraševanje po znanju in usposobljenosti. "Koper je eno prvih takih središč."

JASNA ARKO KAMBIČ

To je tudi čas prvih večjih odpuščaj in za Ljudsko univerzo se začne obdobje tesnega sodelovanja z Zavodom za zaposlovanje, ki v prvem obdobju napotuje predvsem v programe za pridobitev izobrazbe. Z uvedbo obveznih pogojev za zaposlene v trgovini se je izjemno povečalo število udeležencev v programih za pridobitev poklica prodajalec, trgovinski poslovodja in ekonomski tehnik.

Relativno blagostanje in zmanjševanje stroškov izobraževanja v večini podjetij vpliva tudi na porast tistih tečajnikov, ki si izobraževanje plačujejo sami. Na trenutke samoplačniki predstavljajo polovico vseh tečajnikov. Raste tudi zanimanje za programe za osebno rast, kot so avtogeni trening, šivanje, keramične delavnice ...

To nadvse živahno in uspešno obdobje se zaključuje z obsežno prenovo zgornje etaže sedeža Ljudske univerze Koper na Cankarjevi 33, s katero se bistveno izboljšajo pogoji za delo ter nastane šest sodobno opremljenih učilnic, računalniška učilnica in sanitarije. Prenova je bila skoraj v celoti financirana iz lastnih sredstev. ✿

Zlasti od sprejema temeljnih šolskih zakonov v samostojni Sloveniji, ki natančneje določajo področja dela različnih podpornih inštitucij, večji del pristojnosti pri izobraževanju odraslih odpade na Andragoški center Slovenije, Zavodu za šolstvo ostajajo zgolj programska vprašanja, ki se nanašajo na različne vidike splošnega izobraževanja, predvsem v osnovni šoli in pri uresničevanju pravic otrok s posebnimi potrebami. V vlogi predstojnika Zavodove območne enote v Kopru sem se z delom Ljudske univerze Koper tako srečeval zlasti ob uvajanju novega programa devetletne osnovne šole, saj je, da bi udeležencem svojih izobraževalnih programov zagotovila kakovostno učenje in verodostojna spričevala, pri njegovem uresničevanju želela sodelovati vse od prvih korakov. Predstavniki Ljudske univerze so bili tako prisotni pri vseh aktivnostih, povezanih z uvajanjem devetletke. Spričo večnega zaostajanja osrednjih slovenskih oblasti pri prilagajanju programov odraslim, še zlasti na našem dvojezičnem območju, pa smo se najpogosteje srečevali pri iskanju rešitev za konkretne probleme. Veseli me, da smo z nekaj dobre volje in veliko mero iznajdljivosti vedno uspeli najti ustrezne rešitve v korist vsem, ki so zamujene priložnosti želeli nadomestiti na Ljudski univerzi.

Območna enota Zavoda za šolstvo pa ni in ne more biti zgolj regionalna izpostava neke državne inštitucije. Kot edini regionalno organizirani organ na področju izobraževanja tako nismo mogli prezreti delovanja in razvoja Ljudske univerze tudi na drugih področjih, njenega prizadevanja za nenehno dopolnjevanje ponudbe ter sprotne prilagajanja potrebam in razmeram na vse bolj odprtem trgu izobraževanja odraslih, predvsem pa skrbi za kakovost izvajanja programov in težnje, delovati v splošno korist družbe. Ljudska univerza Koper je bila vedno med prvimi pri uresničevanju novih pobud in iskanju novih poti do znanja. Spremljali smo nastajanje središča za samostojno učenje, kot partner sodelovali pri ustanovitvi svetovalnega središča za izobraževanje odraslih, bili najbrž še premalo intenzivno vključeni v vse njene aktivnosti pri uresničevanju in promociji ideje vseživljenjskega učenja. Eden novjših dokazov, da vodilo delovanja koprške Ljudske univerze ni le ustvarjanje dohodka, je tudi njena doveznost za potrebe marginalnih in ogroženih skupin, uresničena v programu jezikovnega izobraževanja priseljenk, da bi se lažje vključile v družbo in bile tako bolj usposobljene svojim otrokom zagotoviti kakovostno izobrazbo in s tem enake možnosti v tekmovanju za delovna mesta.

Prepričan sem, da se z ustvarjalnostjo in odprtim pristopom na obeh straneh ponuja dovolj možnosti in izzivov za sodelovanje še za nadaljnjih petdeset let.

Mag. Mirko Zorman, upokojenec, nekdanji predstojnik Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, Območne enote Koper

Po letu 2001: regijsko izobraževalno, svetovalno in informacijsko središče za odrasle

Prvi znaki pešanja kupne moči prebivalstva se začenjajo že hitro po letu 2000. Število samoplačnikov v šolah in tečajih se hitro manjša, več udeležencev pa napotujejo podjetja in Zavod za zaposlovanje. Težave podjetij pri prehodu v tržni sistem vplivajo tudi na zmanjšanje obsega sredstev za izobraževanje, ki je večidel namenjeno vodstvenemu kadru in programom, ki so zakonsko predpisani (npr. varstvo pri delu ...). Posebej na področju tujih jezikov in programov za prosti čas število kandidatov začne naglo upadati.

Obenem pa se splošna stopnja izobraženosti v Sloveniji dviguje ter osipa v osnovni in srednji šoli tako rekoč ni, kar vpliva na številčni upad vpisa v srednje šole za odrasle. Več kot tri četrtine populacije nadaljuje šolanje na terciarni ravni, kjer je razpisanih mest dovolj, tako da se število izrednih študentov na vseh ravneh povsod zmanjšuje (ne le v ustanovah za izobraževanje odraslih). Na upad vpisa na študijskih programih, ki jih izvaja Ljudska univerza Koper, vpliva tudi nastanek visokošolske mreže in kasneje ustanovitev Univerze na Primorskem, ki ponuja vrsto možnosti za izredni študij na matičnih ustanovah.

V letu 2001 tako znova pride do korenitega vsebinskega zasuka dejavnosti. Izobraževalni dejavnosti se je v tem letu pridružila svetovalna dejavnost z odprtjem prvega slovenskega Svetovalnega središča – ISIO za odrasle v izobraževanju. Svetovanje se prvotno izvaja le v Kopru, v naslednjih letih pa se je razširilo še v Izolo, Lucijo in Sežano. Od ustanovitve dalje vsako leto poišče v svetovalnem središču nasvet in informacije okoli 1.400 odraslih. Tudi ta podporna dejavnost je za uporabnike brezplačna, saj je sofinancirana s sredstvi Ministrstva za šolstvo in šport ter od leta 2008 tudi Evropskega socialnega sklada.

Po letu 2005 se tudi na izobraževalnem področju aktivneje vključita država in Evropska unija v želji, da bi presegli bližajočo se gospodarsko krizo. V tem času Ljudska univerza Koper na zelo zahtevnih javnih razpisih pridobi dva velika regijsko zasnovana projekta. Preseže se okvire klasične izobraževalne dejavnosti in delo ustanove pridobi nove vsebinske dimenzije. Pri obeh projektih je bila, poleg števila vključenih udeležencev in izpeljanih programov, v ospredju širitev kulture vseživljenjskega učenja in vzpostavitev dostopne in prepoznavne mreže ponudnikov izobraževalnih e-storitev.

Leta 2005 je Ljudska univerza Koper postala eden od 14 slovenskih regijskih Centrov vseživljenjskega učenja. V tem času je sodelovala z osmimi različnimi partnerji na Obali in Krasu. Tri leta kasneje je status centra vseživljenjskega učenja potrjen z vnovično uspešno prijavo na razpisu. Koprška ljudska univerza je znova nosilka projekta, skupaj s tremi partnerji in devetimi nosilci Točk vseživljenjskega učenja. Tako lahko nudi različne oblike svetovanja, informiranja in učenja vse do leta 2013.

Ljudska univerza Koper je v letih 2005 in 2006 izvajala projekt Izboljšanje računalniške pismenosti brezposelnih, financirali so ga Evropska unija iz sredstev PHARE, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Kot partnerji v projektu sodelujejo ljudske univerze iz Ilirske Bistrice, Postojne, Sežane in koprski Regionalni razvojni center ter Fakulteta za pomorstvo in promet iz Portoroža. V okviru projekta se usposobijo moderatorji motivacijskih delavnic, učitelji računalništva in prek 560 brezposelnih oseb. Izobraževanja so potekala na sedežih vseh sodelujočih ljudskih univerz.

Od leta 2005 je Ljudska univerza Koper glavni akter na področju računalniškega opismenjevanja občanov. Z uspešnimi prijavi na različnih nacionalnih razpisih se je dela z računalnikom naučilo skoraj 900 občanov. Tovrstna izobraževanja financirata šolsko ministrstvo in Evropska unija.

Vloga regijskega izobraževalnega, svetovalnega in informacijskega središča za odrasle je pisana na kožo ljudskim univerzam, tudi koprski. S kombinacijo brezplačnih, delno financiranih in tržno usmerjenih programov ponuja izobraževanje za vse ciljne skupine. Maksimalno izkorišča evropske in državne vire ter tako aktivno prispeva k razvoju človeških virov v regiji. To bo tudi v prihodnje mogoče doseči s tesnim sodelovanjem s sorodnimi ustanovami v regiji. Udejanjanja strategije vseživljenjskega učenja pa ni mogoče izpeljati brez javne mreže programov in ustanov za izobraževanje odraslih. Tu bodo tudi v prihodnosti ljudske univerze in seveda Ljudska univerza Koper odigrale ključno vlogo. 🌸

Pri sodelovanju v številnih strokovnih skupinah so pri iskanju sistemskih rešitev ter pripravi novih in prenovi starih programov za izobraževanje odraslih znali uporabiti svoje znanje in izkušnje. Le-te so nesebično prenašali s številnimi aktivnostmi tudi na druge izvajalce, še posebej na ljudske univerze, ki so bile, so in bodo eni najpomembnejših izvajalcev izobraževanja odraslih.

Pri prizadevanjih Ljudske univerze Koper za izboljšanje položaja izobraževanja odraslih je treba izpostaviti njihova dolgoletna prizadevanja za ustanovitev javne službe in javne mreže za izobraževanje odraslih, ki sta nujno potrebni za doseganje še boljših rezultatov dela na tem področju. Pri tem moramo posebej izpostaviti napore in vloženo energijo dolgoletne direktorice Ljudske univerze Koper Alenke Grželj, ki s pomočjo sodelavcev uspešno vodi to ljudsko univerzo.

Brez Ljudske univerze Koper bi si težko predstavljali današnjo razvitost in prihodnji razvoj Obalne regije, glede na njen pomen na državni ravni in v zvezi ter pri nujno potrebnem izboljšanju položaja področja izobraževanja odraslih, ki je lahko eden izmed vzvodov za napredek Slovenije.

Mag. Igor Kotnik, generalni sekretar ZLUS

Prihajam iz Nepala, iz Kathmanduja. V Slovenijo sem prišla pred enajstimi leti. Nisem imela nobene izobrazbe in sem bila nepismena. Svoje otroške sanje o šolanju v svoji domovini Nepal nsem mogla uresničiti, ker prihajam iz nižje kaste.

Svoje sanje o šolanju sem uresničila v Sloveniji, ko sem odkrila Ljudsko univerzo Koper, kjer so mi pomagali pri učenju od samega začetka do zaključka srednje šole. Najprej sem opravila tečaj slovenskega jezika. Potem sem opravila celotno osnovno šolo, nato srednjo poklicno trgovsko šolo. To sem nadgradila še z dokončanjem srednje šole za ekonomsko tehniko. Vse te stopnje šolanja sem zelo uspešno opravila z nesebično pomočjo svoje krušne družine ter z izjemnim trudom in individualno pomočjo mentorjev učne pomoči, vseh zaposlenih na Ljudski univerzi Koper in profesorjev.

Na predlog Ljudske univerze Koper sem leta 2007 prejela tudi priznanje Andragoškega centra Slovenije za vseživljenjsko učenje.

Ljudska univerza pomeni zame več kot samo izobraževalno institucijo. V njej sem se počutila varno, zaščiteno, dobila sem motivacijo, sočutje, prijaznost in toplino od vseh zaposlenih. Vse to je zame neprecenljivo. Ljudska univerza mi veliko pomeni, ker pomaga in omogoča odraslim, da uresničijo svoje sanje.

Zelo sem hvaležna vsem na Ljudski univerzi, tudi slovenski državi, ker mi je pomagala pri šolanju, posebej sem hvaležna gospe Alenki Grželj, direktorici Ljudske univerze Koper, in družini Krmpotić, ki je zame skrbela kot za hčer.

Sapana Gandharb, udeleženka izobraževanja na LU Koper, oblikovalka keramike, dobitnica priznanja Andragoškega centra Slovenije za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja leta 2007

V času, ko je vodenje delavske univerze prevzela v svoje roke ga. Marija Vogrič, sem bil med prvimi zunanjimi sodelavci in sem bil redno vključen v izvajanje programa kot zunanji sodelavec. Imel sem polne roke dela, v glavnem sem poučeval zgodovino in geografijo ter tudi likovno vzgojo. Na univerzi sem delal okoli 30 let. Ko se je začela ponudba ljudske univerze širiti, nam je začelo primanjkovati prostorov. Pogoji so se po adaptaciji leta 2000 korenito izboljšali. Takrat so dvignili streho, obnovili učilnice, res izjemno, saj so to izpeljali skoraj v celoti s svojimi sredstvi.

Pomembnosti dela, ki smo ga opravili, ne more nihče zanikati. Bilo je pošteno opravljeno, v zadovoljstvo nas, ki smo tam bili, in v zadovoljstvo celotne družbe.

Veliko kadrom smo dali življenje in možnosti dela. Mladina je rasla pred nami, se izobraževala in se zaposlovala. Danes na Ljudsko univerzo hodijo že njihovi vnuki, in to je tisto, kar me navdušuje pri tem delu.

Albert Primožič, dolgoletni učitelj na Ljudski univerzi Koper

Eden izmed najtežjih korakov v mojem življenju je bil stopiti čez prag ljudske univerze. Takrat nisem bila več mladenka, saj sem bila že mama dveh sinov, ko sem se odločila, da končam osmi razred. Le tako bi se mi lahko uresničila želja, ki sem jo gojila globoko v srcu: delati v vrtcu. Delovno mesto me je čakalo, pogoj je bila izobrazba, ki bi si jo lahko pridobila na gimnaziji. Tu pa se je vse ustavilo, ker nisem imela končane osemletke. Leta 1975 sem naredila prvi korak.

Pri vstopu v učilnico me je stiskalo v prsih, da bi se najraje obrnila. V razredu je bilo vse polno mularije, ki je posedala po klopih in se glasno pogovarjala. Iz zadrege me je rešil tov. Marsič, ki je poučeval matematiko. »Pridi bliže,« je rekel, »tam zadaj ne moreš sedeti, saj še klopi nimaš.« Led je bil prebit. Kasneje sem ugotovila, da je še nekaj starejših, in to me je pomirilo. Sodelovali smo kot pravi sošolci, nikoli nisem imela občutka, da bi se mladi norčevali iz nas. Tako sem sredi leta 1976 dobila spričevalo. Omogočilo mi je, da sem se izšolala za varuhinjo in ta poklic srečna opravljala vse do upokojitve.

Na ljudsko univerzo sem se vrnila po več kot tridesetih letih. Z zanosom in brez strahu sem tokrat stopila skozi velika vrata, vsa nadobudna in radovedna. Kot učenka računalništva v projektu Stari starši in vnuki. Z dijakinjo Nives – bila je moja mentorica – sem se veliko naučila. To mi je omogočilo, da sem v stiku s svetom, s prijatelji, ki živijo na vseh koncih Slovenije.

Prvi korak k moji osebni rasti, med stisko in strahom, je bil narejen, ko sem stopila čez prag ljudske univerze. Z računalniškim tečajem pa sem prestopila več kot eno stopničko.

Marinka Petrič, udeleženka izobraževanja odraslih na Ljudski univerzi Koper

Okvir za sliko vseh naših sodelavcev in učiteljev ...

... ki jih je toliko, da v njem ne stojijo, a se jim lahko vsaj ob tej priložnosti iskreno zahvalimo.

Ljudska univerza Koper v številkah

Ljudska univerza Koper, javni zavod za izobraževanje odraslih

Število redno zaposlenih: **11**

Število zaposlenih preko javnih del: **2**

Število zunanjih sodelavcev in učiteljev v šolskem letu 2010/11: **104**

Število udeležencev v šolskem v šolskem letu 2010/11:

- klasična izobraževalna dejavnost - **1959**
- svetovalna dejavnost - **1206**
- projektna dejavnost - **1321**

Skupaj udeležencev: **4486**

1961-2011

**Ljudska univerza Koper 50 let
Università popolare Capodistria 50 anni**

urednica: **Kristina Udovič Kocjančič**

izbor tekstov: **Alenka Grželj**

intervjuji in zgodovinski pregled: **Nina Valentinčič**

jezikovni pregled: **Nada Đukić**

fotomaterial: **arhiv Ljudske univerze Koper**

oblikovanje in prelom: **Rino Cencič**

tisk: **Repro Point, d. o. o., Maribor**

naklada: **300 izvodov**

čas izida: **oktober 2011**

izdajatelj: **Ljudska univerza Koper**
Cankarjeva 33
6000 Koper

izdajo publikacije je omogočila:

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA DI CAPODISTRIA

RE CAPODISTRIA • LJUDSKA UNIVERZA KOPER • UNIVERSITÀ POPOLARE CAPODISTRIA
IA • LJUDSKA UNIVERZA KOPER • UNIVERSITÀ POPOLARE CAPODISTRIA
SKA UNIVERZA KOPER • UNIVERSITÀ POPOLARE CAPODISTRIA • LJUDSKA UNIVERZA KOPER